

مياشتي Monthly ماهانه

بانک The Bank

۲۲۷ گڼه - ۱۴۴۷ ذوالحجۃ الحرام - ۱۴۰۵ غبرگولي

د سارک غرو هېوادونو راپور

او د هېواد په اقتصادي وده کې د افغانستان بانک مثبت رول

۳ مخ

پرداخت های دیجیتلی: گام مهم در عرصه شفافیت و حسابداری است.

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين و الصلوة و السلام على
سيد المرسلين و على آله و اصحابه اجمعين

د امتياز خاوند: د افغانستان بانک

کتبلاوی: فدا محمد فیضان، احمد جواد سداد او محمد ادریس رونق

سرلیکوال: شفیق الله بارز

- ۱ په ملي پروژو کې د پانګونې د پراختیا لپاره د افغانستان بانک، مالي وزارت او سوداګریزو ...
- ۲ معاون اول د افغانستان بانک په منظور توسعه روابط بانکی و تجاری با رئیس اتاق مشترک تجارت...
- ۳ د سارک غرو هېوادونو راپور او د هېواد په اقتصادي وده کې د افغانستان بانک مثبت رول
- ۷ ضوابط حاکم مسلمان در مصارف بیت المال
- ۱۲ مروری بر کشورهای محاط به خشکه
- ۱۵ اقتصادي خبرونه
- ۱۷ په افغانستان کې د صرافي رول، اقتصادي اهميت او تاريخي بهير
- ۲۱ عوامل تعيين کننده ساعات کاری در جهان
- ۲۵ د اسلامي بانکوالۍ د پراختيا په برخه کې د نېوالو اسلامي مالي بنسټونو رول
- ۳۱ Banking Connects Afghan Trade to Global Markets

مسئول مدير: انور الله حيات

خبريالان: سيد خالد خالقيار او عبدالقيوم عالم

ديزاين: خالد احمد فيضي

فوټوژورناليسټ: زيرګ مليا

د وېش مسئول: نصرت الله احمدزی

د چاپ شمېر: ۱۲۰۰ ټوکه

کال: نولسم

پته: د افغانستان بانک

د ثبت ګڼه: ۶۵۸

ټلېفون: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۴۷۶۱

فکس: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۳۰۵

برېښنالیک: magazine@dab.gov.af

وېب پاڼه: www.dab.gov.af

د مجلې د مقالو او انځورونو کارول د سرچینې په ذکر کولو سره جواز لري.

استفاده از مقالات و تصاویر مجله با ذکر مأخذ مجاز است.

په ملي پروژو کې د پانګونې د پراختيا لپاره د افغانستان بانک، مالي وزارت او سوداګريزو بانکونو ګډه غونډه ترسره شوه

۱۴۴۷ هـ.ق د ذوالحجې ۲۱ مه - د افغانستان بانک د لومړي مرستيال ښاغلي صديق الله خالد په مشرۍ، د افغانستان بانک، مالي وزارت او سوداګريزو بانکونو د استازو ترمنځ په ملي پروژو کې د پانګونې او تمويل د پراختيا په موخه غونډه د افغانستان بانک د عالي شورا په تالار کې جوړه شوه.

په دې غونډه کې د افغانستان بانک لومړي مرستيال ښاغلي صديق الله خالد وويل چې د رياست الوزراء د اقتصادي معاونيت، مالي وزارت او د افغانستان بانک ترمنځ د همغږۍ په پايله کې د ملي پروژو د تمويل ميکانيزم نښايي شوی، چې له مخې يې سوداګريزو بانکونو ته زمينه برابريږي، ترڅو په مستقيم ډول د هېواد په پراختيايي او زيربنايي پروژو کې پانګونه وکړي او د اقتصادي ودې او پرمختګ په بهير کې خپل اغېزناک رول ولوبوي. ښاغلي خالد د هېواد دننه د پانګونې پر اهميت ټينګار وکړ او زياته يې کړه چې

د بانکوالۍ سکتور ونډه کولای شي د ملي اقتصاد د پياوړتيا او د پراختيايي پروژو د چټک تطبیق لپاره مهمه سرچينه وګرځي. نوموړي څرګنده کړه چې د يادې موخې د تحقق لپاره په نننۍ غونډه کې د هرات - مزارشريف د ريل پټلۍ د سنډرې ملي پروژې په اړه بحث کېږي. د هغه په وينا، دغه پروژه ۶۵۷ کیلومتره اوږدوالی لري او د نږدې ۵۵ ميليارده افغانيو په لګښت به د سوداګريزو بانکونو له لوري تمويلېږي. نوموړي دغه پروژه د هېواد د اقتصادي پراختيا، سوداګريزو اړيکو د پياوړتيا او سيمه ييز اتصال لپاره مهمه وبلله.

ښاغلي خالد همداراز وويل چې د هېواد د امنيتي وضعيت له ښه کېدو سره اوس د دې ډول لويو او بنسټيزو پروژو د تطبيق لپاره مناسب فرصت برابر شوی دی. هغه ډاډ څرګند کړ چې د افغانستان بانک به د سوداګريزو بانکونو لپاره د پانګونې او مشارکت لازمي آسانتياوې برابرې کړي، ترڅو د

هېواد په آبادۍ او هوساينې کې فعاله ونډه واخلي.

له بلې خوا، د سوداګريزو بانکونو استازو په ياده پروژه کې د مشارکت او پانګونې لپاره خپل بشپړ چمتووالی او ژمنتيا څرګنده کړه او ويې ويل چې په ملي پروژو کې ونډه اخيستل د دوی لپاره د وياړ خای دی او د هېواد د اقتصادي ودې او پرمختګ په برخه کې به خپل مثبت مسؤليت ادا کړي.

د غونډې په پای کې د پروژې پر بېلابېلو تخنيکي، مالي او اجرايي اړخونو هر اړخيز بحث وشو او د لا دقيقې تخنيکي ارزونې لپاره مؤظفو کمېټو ته لازمي سپارښتنې وشوې.

د افغانستان بانک ژمن دی چې د مالي او بانکي نظام د ثبات او سلامتۍ ترڅنګ به د هېواد د دوامدار اقتصادي پرمختګ او د ملي زيربناوو د پياوړتيا لپاره اغېزناک او عملي ګامونه پورته کوي.

معاون اول د افغانستان بانک به منظور توسعه روابط بانکی و تجاری با رئیس اتاق مشترک تجارت افغانستان و امریکا دیدار کرد

باور داریم تقویت سکتور بانکی و رشد سکتور خصوصی، از مهم‌ترین پایه‌های پیشرفت اقتصادی کشور و تأمین رفاه پایدار به شمار می‌روند.

قابل ذکر است که در این نشست، پیرامون حل مشکلات بانکی تاجران، بانکداری الکترونیکی، انتقالات بین‌المللی پول، بهبود خدمات مالی و شماری از موضوعات مهم دیگر مرتبط با تقویت فعالیت‌های اقتصادی افغانستان نیز بحث و تبادل نظر صورت گرفت.

گفتنی است که در این نشست، محترم نجیب‌الله امیری رئیس اجرائیوی اتحادیه بانک‌های افغانستان و محترم احسان‌الله منصور معاون آمریت عمومی نظارت بانکی و خدمات مالی د افغانستان بانک، نیز حضور داشتند.

۲۳ ذوالحجّة الحرام ۱۴۴۷ - محترم صدیق‌الله خالد معاون اول د افغانستان بانک، در دفتر کار خویش با رئیس اتاق مشترک تجارت افغانستان و امریکا، آقای جف گریکو، دیدار نمود.

در این دیدار، پیرامون توسعه روابط بانکی بین بانک‌های تجارتي در افغانستان، توسعه تجارت، افزایش فرصت‌های سرمایه‌گذاری و تحکیم هرچه بیشتر سکتور بانکی، صحبت گردیده و دو طرف در زمینه بحث و تبادل نظر نمودند.

محترم صدیق‌الله خالد معاون اول د افغانستان بانک طی این نشست گفت که د افغانستان بانک در کنار ایجاد یک نظام بانکی باثبات و نیرومند، به توسعه همکاری‌های سازنده با تمامی نهادهای داخلی و بین‌المللی به منظور حمایت از سکتور خصوصی و رشد تجارت متعهد می‌باشد. وی افزود که ما

د سارک غرو هېوادونو راپور

او د هېواد په اقتصادي وده کې د افغانستان بانک مثبت رول

سارک د سويلي آسيا د همکاريو سيمه ييز سازمان دی چې افغانستان، هند، پاکستان، بنگلاديش، نيبال، سريلانکا، بوتان او مالديف هېوادونه يې غړي دي. د دې سازمان موخه د غړو هېوادونو ترمنځ د اقتصادي، ټولنيزو او کلتوري اړيکو پراختيا او د گډو ننگونو پر وړاندې د همکارۍ پياوړتيا ده.

مالی سکتور د ثبات په لور درومی

د سارک راپور ښيي چې د افغانستان مالي سکتور د ودې او ثبات په لور روان دی چې دا چاره د اوږد مهالې اقتصادي هوساینې په برخه کې له ډېر اهمیت څخه برخمنه ده. د انفلاسیون فشارونه په احتیاط سره اداره شوي او په یاد مالي کال کې که څه هم په بهرنیو مرستو

په ۲۴-۲۰۲۵ مالي کال کې له نړيوالو او سيمه ييزو ننگونو سره سره، د افغانستان په اقتصاد کې د دوامداره ثبات، پياوړتيا او پرمختګ نښې ترسترګو شوې دي. د ياد مالي کال لپاره د سارک غړو هېوادونو راپور چې د بنگلاديش مرکزي بانک لخوا خپور شوی دی، دا په ډاګه کوي چې بازار ته د محدود لاسرسي، نړيوالو بندیزونو او د افغانستان بانک د کنګل شوو شتمنيو په پايله کې د راپورته شوو ننگونو سره سره، افغانستان په مهمو مالي او اقتصادي شاخصونو کې ثبات ساتلی دی چې په دې لړ کې د افغانستان بانک د پولي سياست او مديريت پياوړتيا او د مالي سکتور د سلامتيا څخه د ډاډ ترلاسه کولو په برخه کې اغېزناکې هلې ځلې کړي دي.

بانکي خدمتونه آسانه شوي

د راپور له مخې د افغانستان بانک د نغدینګۍ د مدیریت په برخه کې هم ښې لاسته راوړنې درلودلې دي. د افغانستان بانک له بانکونو څخه د پیسو ایستلو په اوونیز مقدار کې هم د پام وړ زیاتوالی او نرمښت رامنځته کړی دی چې په ۲۰۲۱ کال کې پراماتنونو د محدودیت د لومړنیو کچو په پرتله اوس له بانکونو څخه د افغانیو د ایستلو په مقدار کې تر ۱۶۵۰ سلنه او د ډالرو په مقدار کې تر ۲۴۰۰ سلنه زیاتوالی راغلی دی.

سر بهر پر دې، په یاد مالي کال کې د افغانستان بانک سوداګریزو بانکونو ته اجازه ورکړه چې د ۲۰۲۱ کال د اګست څخه مخکې صادر شوي تضمینونه اجرا کړي. په دې برخه کې ټاکل شوې کچه له ۳۰۰ زرو څخه ۱۰ میلیونه افغانیو او (معادل یې په ډالرو) ته لوړه شوې ده. د ۲۰۲۴ کال په وروستیو کې د وړو مالي تمویلانو نوي مقررات معرفي شول، چې له مخې یې ۷ ادارو ته جوازونه ورکړل شوي دي. په ورته وخت کې، د حساب پرانیستلو ساده پروسې معرفي شوې دي چې په ترڅ کې یې د پیسو وینځلو او لویو جرمونو د تمویل پروړاندې د مبارزې په پام کې نیولو سره، د بانکوالۍ سکتور د پوښښ د پراخولو لپاره

کې د کموالي له امله د افغانۍ په ارزښت کې یو لنډمهاله کموالی رامنځته شو خو د افغانستان بانک لخوا پر وخت اقدام د وضعیت د خرابېدو مخه ونیوله او ملي پیسو بهرته خپل ارزښت پیاوړی کړ چې په پایله کې یې په کلني ډول د امریکایي ډالرو پر وړاندې د افغانۍ ارزښت ۱۱.۲۱ سلنه زیاتوالی تجربه کړ. دا چاره د دې لامل شوه چې د بیو په عمومي کچه کې کموالی رامنځته شي.

د هېواد د پولې سیاستونو موخې ترلاسه شوې دي

راپور زیاتوي چې د افغانستان بانک د پولې سیاست په برخه کې خپلې ټولې کلنۍ موخې په بریالیتوب سره ترلاسه کړې دي چې د عملیاتي موخې د ترلاسه کولو په پایله کې د ملي پیسو پر ثبات مثبتې اغېزې ترسترگو شوې دي او د توکو د پېرلو د ځواک په زیاتولو کې یې مرسته کړې ده چې د لګښتي توکو د بیو د شاخص په نرخ کې ۴.۲ سلنه کموالی رامنځته شوی دی پداسې حال کې چې تیر کال یې ۷.۷ سلنه کموالی درلود چې د شدید دیفلاسیون څرګندوی وو.

د لګښتي توکو د بیو د شاخص په نرخ کې دا مناسب کموالی د بیو په کچه کې د ښه ثبات ښکارندويي کوي او دا په ګوته کوي چې د افغانستان اقتصاد په تدریجي ډول د شدید دیفلاسیون څخه د توازن په لور روان دی.

د اسنادو اړتیاوې کمې شوې.

په ملي پروژو کې د بانکونو له لارې پانگونه هڅول شوي

همداراز، راپور کاري چې د ۲۴-۲۰۲۵ مالي کال په اوږدو کې د افغانستان بانک د مالي سکتور د پیاوړتیا او بانکي خدمتونو ته د لاسرسي د پراخولو په موخه یو لړ اصلاحات او نوښتونه معرفي کړي دي. په دې برخه کې یو مهم گام له مالي وزارت سره په همغږۍ د ملي پروژو د تمویل میکانیزم نهایی کول وو، چې سوداگریزو بانکونو ته یې دا توان ورکړ چې په مستقیم ډول په پراختیایي پروژو کې برخه واخلي او په ملي لومړیتوبونو کې پانگونه وکړي. همدا ډول، د افغانستان بانک د اسلامي مالي چارو چوکاټ ته وده ورکړه او څلور اسلامي محصولات یې تصویب کړل.

د مالي ټکنالوژۍ او ډیجیټلي سیستمونو نوی باب

راپور زیاتوي چې په همدې کال کې د نغدو پیسو د کارونې د کمولو او د مالي شمولیت د پیاوړي کولو په موخه د ډیجیټل اداینو ملي ستراتیژي طرحه شوه. دا ستراتیژي د غیر بانکي مالي ادارو او د مالي ټکنالوژۍ شرکتونو ترمنځ د گډو کړنو، د اداینو د نوښتګرو لارو چارو په موخه د اداینو

د ډیجیټلي سیستمونو پر اړوندو مقرراتي اصلاحاتو، په بازار کې د اداینو ډیجیټلي وسایلو پر پراختیا او ښه والي او پر سوداگریزو اداینو او نورو آسانتیاوو باندې ټینګار کوي. د دې موخې لپاره د افغانستان بانک د غیربانکي اداینیزو مؤسسو خدمتونو وړاندې کونکو ته د جواز ورکولو پروسې ته پراختیا ورکړه چې دا چاره د مالي ټکنالوژۍ شرکتونو ته د دې اجازه ورکوي چې په قانوني توګه د مرکزي بانک تر څارنې لاندې کار وکړي.

مثبت اقتصادي لیدلوری

راپور وایي سره له دې چې د بهرنۍ سوداګرۍ په برخه کې ننگونې موجودې وې خو د تېر په پرتله نسبتاً ښه اقتصادي او امنیتي وضعیت لوړې بهرنۍ تقاضا ته لاره هواره کړې ده. پداسې حال کې چې واردات د ۳۷ سلنې زیاتوالي سره ۱۱.۷ ملیارد ډالرو ته رسیدلي دي، د صادراتو کچه ۱.۷۴ ملیارد ډالر ثبت شوې ده او د تېر کال په پرتله ۲ سلنه کمښت په ګوته کوي چې په پایله کې د سوداګرۍ کسر نږدې ۱۰ ملیارد ډالرو ته لوړ شوی دی. د ملي اقتصاد وده د تېر کال په پرتله ټکنۍ وه او په یاد مالي کال کې یې ۱.۸۷ سلنه وده ثبت کړې ده. د کرنې برخې ۲.۶۳ سلنه او د صنعت سکتور ۱.۸۹ سلنه وده ثبت کړې ده. د خدمتونو سکتور، چې د اقتصاد تر ټولو لویه برخه تشکیلوي، د ۰.۵۱ سلنې ودې په درلودلو سره ټکنۍ وده تجربه کړې ده خو د پانګه ییزو او صنعتي توکو د وارداتو زیاتوالی یوه مثبت چاره ده ځکه چې دا په تولیدي ظرفیت کې د پانګونې ښکارندويي کوي او د راتلونکې ودې او پرمختګ زېری له ځانه سره لري.

د افغانستان بانک رول

د سارک غړو هېوادونو دا راپور په ډاګه کوي چې د ۲۰۲۵

برخه کې د آسانتياوو رامنځته کولو او د حسابونو د پرانيستلو د پروسو د ساده کولو په څېر اقداماتو د سوداګرۍ او پانګونې لپاره د باور وړ چاپېريال جوړ کړی دی.

د افغانستان بانک د يو پياوړي بنسټ په توګه د هېواد د مالي نظام د سلامتيا او د خلکو د باور د ټينګښت لپاره نه سترېدونکې هڅې کوي، چې موخه يې د اوږدمهالې اقتصادي هوساينې لپاره لاره هوارول دي.

ليکنه: انور الله حيات، د افغانستان بانک د نشراتو ارشد مدير

۲۴ مالي کال کې، د افغانستان بانک د هېواد د اقتصادي ثبات او ودې په برخه کې يو بنسټيز او مثبت رول لوبولی دی. د پولي سياستونو د مؤثر مدیریت، د مالي سکتور د پياوړتيا، د انفلاسيون او بيو د مؤثر کنټرول، د اسعارو پر وړاندې د افغانۍ د ارزښت ساتلو، د اسلامي مالي چوکاټ د پراختيا، او د ډيجيټلي اداينو د ستراتيژۍ د معرفي کولو له لارې، د افغانستان بانک نه يوازې د بازار او ولس اعتماد بېرته راژوندی کړی دی، بلکې د مالي شموليت او عصري بانکي خدمتونو پراختيا ته يې هم لاره هواره کړې ده. د تضمينونو د اجرا، له بانکونو څخه د امانتونو د ايستلو په

الځښلیک:

1- SAARC Chamber of Commerce and Industry. (2026, April). SAARC Magazine 2026. SAARC Chamber of Commerce and Industry. Retrieved from <https://saarochamber.org/wp->

ضوابط حاکم مسلمان در مصارف بیت المال

مقدمه

بیت المال یکی از ارکان اساسی اقتصاد دولت اسلامی بوده، و نقش حیاتی در ساختار مالی دولت اسلامی دارد. بیت المال مالک معین و مشخصی نداشته و مال همه اتباع دولت اسلامی میباشد. منابع تامین بیت المال مشخص بوده و عبارت اند از: زکات خراج، جزیه، عشور (مالیات گمرکی)، خمس غنیمت ها، خمس رکاز و معدنیات، مال متروکه شخص بی وارث و لقطه میباشد. و تنها در راه های به مصرف میرسد که توسط شریعت اسلامی تعیین گردیده است، که عبارت اند از: مصالح امت، دفاع از دین اسلام، کمک و دستگیری به فقرا، مساکین، مصارف و معاش کارکنانی که برای (جمع آوری) آن زحمت می کشند (عاملین زکات)؛ یکی از مصادیق عاملین زکات در عصر حاضر سیستم های مالی پیشرفته است که برای

نگهداری و هزینه کردن بیت المال اختصاص یافته است، مولفه القلوب (کسانی که برای جلب محبتشان اقدام میشود)، برای (آزادی) بردگان، (ادای دین) بدهکاران، و در راه (تقویت دین) خدا، و واماندگان در راه. موارد ممنوع در مصارف زکات عبارتند از مصرف نمودن در موارد شخصی از بیت المال، اسراف و تبذیر، مصارف بیجا و بیمورد که خارج از چارچوب تعیین شده شرع است. تبعیض در توزیع آن و غیره.

بیت المال باید در راه رشد اقتصادی جامعه، جلوگیری از رکود اقتصادی و فقر در جامعه، دفاع از دین الله و دولت اسلامی و مصالح جامعه به مصرف برسد. هدف این مقاله معرفی منابع تامین بیت المال، راه های مشروع مصرف بیت المال، موارد ممنوعه در مصارف بیت المال، قیود حاکم مسلمان در مصارف بیت المال با ذکر دلایل

از تفاسیر معتبر، احادیث نبوی، سیره خلفای راشده، و اقوال فقها در این خصوص میباشد.

بیت المال

بیت المال در لغت به معنای خانه مال است و در اصطلاح فقه اسلامی نهادی حقوقی و مستقل برای جمع آوری و مصرف اموال عمومی دولت اسلامی مطابق با احکام شرع می باشد. این اموال شامل زکات، خراج، جزیه، خمس غنایم و رکاز، و سایر منابع عمومی است که باید در مصالح امت و نیازهای عمومی مانند دفاع، خدمات اجتماعی و کمک به نیازمندان مصرف شود. بیت المال ملک شخصی هیچ فردی نیست و استفاده ی شخصی از آن جایز نمی باشد.

تعریف حاکم

حاکم مسلمان عبارت از شخصی است که در راس دولت اسلامی قرار دارد. و اولین رئیس دولت اسلامی جناب رسول الله ﷺ

بودند. و لقبی مشخصی برای این مسئولیت جز لقب مبارک شان رسول الله ﷺ نداشتند. البته القابیکه بعد از وفات رسول کریم ﷺ یعنی از زمان ابوبکر صدیق رضی الله عنه تا سقوط خلافت اسلامی برای زمامداران مسلمان بکار برده شده عبارت آن از: ۱- خلیفه ۲- امیر المومنین ۳- امام ۴- ملک

۱- خلیفه: خلیفه به معنای جانشین است. این خلدون میگوید: وقتی با ابوبکر صدیق رضی الله عنه بیعت صورت گرفت مسلمانان او را به این لقب یاد کردند ولی حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه از یاد کردنش به خلیفه الله منع فرموده بود و خود را خلیفه پی رسول خدا ﷺ می خواند.

۲- امیر المومنین: کلمه امیر از امر و امارت گرفته شده و جمع آن امراء بمعنی امر کننده میباشد، امیر بر کسی اطلاق میشود که امرش نافذ و قابل تطبیق باشد، از مشتقات کلمه امارت در قرآن کریم چنین آمده است: (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ) یعنی: (ای مومنان! فرمانبرداری کنید خدا را و فرمانبرداری کنید پیغامبر را و فرمانروایان را از جنس خویش) و در حدیث شریف آمده است: (لَا يَحِلُّ لثَلَاثَةٍ أَنْ يَكُونُوا بِقَلَاةٍ مِنَ الْأَرْضِ إِلَّا أَمَرُوا عَلَيْهِمْ أَحَدَهُمْ). یعنی: پیغمبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: جواز ندارد برای سه نفر که در بیابان (در سفر) باشند مگر اینکه یکی از خود را بالای خودشان امیر بگردانند. اولین کسی که به

این لقب یاد شده عمر ابن الخطاب رضی الله عنه بود، در روایتی آمده که یکی از اصحاب کرام به حضرت عمر رضی الله عنه گفت: ای امیر المومنین! و این لقب مورد پسند اصحاب کرام رضی الله عنه واقع شده است، و بعد از آن او را به این لقب یاد میکردند.

۳- امام: کلمه امام در لغت از امامت گرفته شده که به معنی پیشوا و مقتدا می باشد. بر این اساس هر پیش کرده شده و مقتدا را در هر فنی امام می گویند مانند امام ابو حنیفه، امام بخاری، امام مسجد و غیره که اولی در فقه دومی در حدیث و سومی در مسجد پیشوا است. و رئیس دولت را به این خاطر امام میگویند که مردم او را در شئون عامه بحیث پیشوا تعیین می کند. طوریکه مقتدیان به امام مسجد اقتداء می کنند، همچنان رعیت به امام اقتداء کرده و از او امرش اطاعت می کنند. لفظ امام همچنان در قرآنکریم در چندین جای به معنای زعیم، پیشوا و رهنما استعمال شده چنانچه خداوند کریم در سوره بقره، ابراهیم علیه سلام را چنین خطاب میکند. (إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا). یعنی: (هر آینه من می گردانم تو را پیشوای مردمان).

۴- مَلِك: کلمه بی ملک در لغت از (ملک) یملک ملکا) گرفته شده و صاحب مُلک را گویند، همچنان مَلِك لقب اشخاصی میباشد که صاحب سلطه و قدرت باشند.

منابع تأمین بیت المال

عواید بیت المال به دو دسته تقسیم

می شود: عوائد تکراری مانند زکات، خراج، جزیه و عشور که هر سال در وقت معین جمع آوری می گردد؛ و عوائد غیرتکراری مانند خمس غنائم، خمس رکاز و معدنیات، اموال بی وارث و لقطه که یکبار به دست می آید و تکرار نمی شود. همه ی این منابع برای مصالح امت و نیازهای عمومی مصرف می شوند.

راه های بمصرف رساندن بیت المال

مطابق قواعد تعیین کرده شده تمام اموال را که حکومت اسلامی بدست می آورد حق امت است و تنها در مصالح امت بمصرف رسیده میتواند و پس. به این اساس مصارف عوائد دولت اسلامی ترتیب شده است. قبلاً بیان شد که موارد عوائد دولت اسلامی عبارت از اموال زکات، عشور، خمس غنیمت، خمس رکاز و معدنیات، مال لا وارث له، لقطه، خراج، جزیه، تفس گمرکات و غیره اند. از موارد عایداتی دولت اسلامی را که ذکر نمودیم، تنها موارد بمصرف رسانیدن زکات و خمس غنائم را خداوند متعال در قرآن کریم بیان کرده است و پس. اما موارد بمصرف رساندن اموال دیگر را بیان نداشته است بلکه آنرا به حاکم امت وا گذاشته است تا با در نظر داشت ظروف آنرا در مصالح عامه بمصرف برساند. آنچه که موارد بمصرف رساندن آنرا قرآنکریم بیان کرده است، خارج از مصلحت عامه نیست بلکه همه آنها از مصالح عامه است. قرآنکریم این موارد بمصرف رساندن زکات و غنیمت را طور ذیل بیان ساخته است.

راه های مصرف زکات

﴿ إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَامِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَارِمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأَبْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴾

ترجمه: جز این نیست که صدقه ها برای فقیران است و بی نوایان و کارکنان بر جمع صدقات و آنان که الفت داده میشود دل‌های ایشان را و برای خرج کردن در آزادی بردگان و برای وام داران و برای خرج کردن در راه خدا و برای مسافران است. حکم ثابت شده از نزدیک خدا و خدا دانای درست کار است.

هشت گروه مستحقین زکات و صدقات که در آیه مبارکه ذکر گردیده عبارت اند از:

۱- فقراء ۲- مساکین ۳- عاملین: کسانی که حکومت بخاطر جمع آوری اموال زکات آنانرا موظف نموده است. ۴- مؤلفه القلوب: آنان اند که به اسلام تمایل دارند. بناءً به ایشان از اموال زکات داده شود تا در قلب شان محبت مومنان و اسلام پیدا شده بالاخره به اسلام رو بیاورند. و مسلمانان از شر و فساد شان در امن باشند. ۵- فی الرقاب: آنانکه در قید اسارت و برده گی به سر می‌برند، از اموال زکات به ایشان داده شود تا خویشستن را آزاد کنند این کار به سه طریق میتواند صورت بپذیرد: الف- با پول بندی ها از زندان رها شوند. ب- به غلام های مکاتب پول داده شود تا خود را آزاد کنند. ج-

خریداری غلام که بعدا آزاد کرده شود. ۶- الغارمین: آنانکه در خرید و فروش شان تاوان کرده قرضدار شده اند و توانایی خلاص کردن قرض را ندارند. بناءً از اموال زکات به ایشان به اندازه داده شود تا قرض های خود را خلاص کنند. ۷- فی سبیل الله: آنانکه در راه خدا با دشمنان اسلام جهاد و مبارزه میکنند از اموال زکات داده شود تا احتیاجات شان را با آن رفع سازند. و یا حجاج که در راه اداء فریضه حج با مشکل روبرو شدند از اموال زکات بقدر رفع ضرورت داده شود. ۸- ابن سبیل: آنان که در جریان سفر اند، به اندازه از اموال زکات به آنان داده شود تا بوسیله آن به خانه و کاشانه اش برسد و مشکلات ضرورت های سفرش را با آن برآورده سازد.

هشت موارد فوق که الله جلّ و علا برای بمصرف رساندن اموال زکات بیان داشته است، همه مصالح عامه اند زیرا که مرجع همه آنها به سه امور ذیل بر میگردد: ۱- برآورده ساختن ضرورت های مسافرین، قرضداران، غلامان، فقرا و مساکین. ۲- میلان قلب ها بسوی اسلام و تقویه میدان جهاد. ۳- بر آوردن ضرورت های کارکنان و یا مامورین جمع آوری زکات. اگر فکر کرده شود سه موارد بالا از مصالح اهم امت است. چون فقراء و مساکین جزء از جامعه بوده و بالاخص در افغانستان جمعیت چشمگیری را تشکیل میدهند. فرضاً اگر با مردمان بی بضاعت کمک نشود سبب نا امنی جامعه میشود، یعنی گاهی نیستی و ناداری باعث

سرقه اموال و حتی سبب قتل و قتال میگردد. از همین جهت دولت های معاصر برای اشخاص بیکار و ناتوان بودجه را تخصیص داده است تا ضرورت های آنان را بر آورده بسازد. و از خطر شان مصئون شوند. همچنان تقویه دین از مصالح عامه است و اگر نه دشمن بالای مسلمانان حاکم میشوند. همچنان دادن اموال به مامورین جمع آوری زکات نیز از مصالح عامه است که جلو فساد اداری را میگیرد و از غفلت در اجرای وظیفه جلوگیری مینماید. و همچنان دستمزد آنان میباشد در مقابل کاری که برای دولت انجام میدهند.

تمام اموال که از زمین های عشری و عشر زمین ها، و اموال صادراتی و وارداتی تجارت بدست میاید همه و همه در همان جاهای هشت گانه بمصرف میرسد. این ها همه آن اموال اند که از مسلمانان جمع آوری شده و در آن معنی قربت و ثواب نهفته است. بناءً اموال خیرات و صدقات در موارد خودش بمصرف میرسد و بس.

قاضی ابو یوسف در کتاب الخراج بیان می کند که اموال زکات، عشر زمین ها و مالیات وارداتی و صادراتی باید یکجا جمع شوند، زیرا همه در همان مصارف هشت گانه زکات مصرف می شوند؛ یعنی فقرا، مساکین، عاملین زکات، مؤلفه القلوب، آزادی بردگان، بدهکاران، راه خدا و مسافران.

خداوند متعال بمصرف رسانیدن خمس غنیمت را در ضمن این آیت بیان کرده

است: (وَأَعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ إِنْ كُنْتُمْ آمَنْتُمْ بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا يَوْمَ الْفُرْقَانِ يَوْمَ التَّلَاقِ الْجَمْعَانِ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ)

یعنی: و بدانید که آنچه غنیمت یافتید از کافران از هر جنس، پس پنجم حصه اش خدای راست و پیغامبر را و خویشاوندان را و یتیمان و درویشان و مسافران را اگر ایمان آورده اید به خدا و به آنچه فرو فرستادیم بر بنده خویش روزی که جدا شد حق از باطل، روزی که به هم آمدند دو گروه. و خدا بر همه چیز تواناست. نام پرودگار تبرکا ذکر شده است. خمس غنیمت در زمان پیامبر اکرم ﷺ میان خدا، رسول، خویشاوندان، یتیمان، مساکین و ابن سبیل تقسیم می شد؛ اما پس از وفات ایشان، خلفای راشدین سهم خدا و رسول را ساقط کرده و آن را میان سه گروه اصلی یعنی خویشاوندان، یتیمان، مساکین و ابن سبیل تقسیم نمودند. بنابراین خمس غنیمت نیز در شمار مصارف صدقات و مصالح عامه قرار می گیرد. خمس رکاز و معدنیات همانند خمس غنیمت مصرف می شود. قاضی ابو یوسف در الخراج می گوید: اگر کسی در معدن طلا یا نقره پیدا کند، باید خمس آن را به بیت المال بپردازد و باقی از آن یابنده است. سایر عواید مانند خراج، جزیه و مالیات تجاری نیز در مصالح عامه دولت اسلامی مصرف می شوند.

اموال بی وارث، لقطه و دارایی های بدون مالک، همانند خراج و جزیه، در مصالح عامه مصرف می شوند. حضرت عمر رضی الله عنه نیز خراج عراق و شام را برای تربیت فرزندان نیازمند و تأمین هزینه های سپاه اسلام اختصاص داد. قاضی ابو یوسف در الخراج تأکید می کند که جزیه و خراج باید به بیت المال تحویل داده شود و در امور عمومی جامعه مصرف گردد. در نتیجه، عواید مالی دولت اسلامی از نظر مصرف به سه دسته تقسیم می شوند: ۱. اموال صدقات (زکات، عشر، مالیات مسلمانان) ۲. خمس غنیمت و رکاز ۳. سایر عواید برای مصالح عامه دولت اسلامی.

موارد ممنوعه در مصارف بیت المال

از موارد ممنوعه در مصرف بیت المال، استفاده شخصی یا خانوادگی است. بیت المال حق همه ی مسلمانان بوده و هیچ فردی حتی حاکم مسلمان اجازه ی بهره برداری شخصی از آن ندارد. خلفا راشدین با حساسیت و احتیاط کامل بر این اصل پایبند بودند و نمونه های تاریخی نشان می دهد که آنان هرگونه استفاده اختصاصی برای خانواده یا خود را رد می کردند. در اندیشه اسلامی، بیت المال ملک شخصی حاکم نیست بلکه امانت الهی و حق مشترک جامعه است. حاکم تنها امین و پاسدار آن است و هیچ گونه حق تصرف فردی ندارد. خلفای راشدین با ساده زیستی و احتیاط نشان دادند که مشروعیت مصرف بیت المال تنها در

چارجوب عدالت، مصلحت عمومی و ضوابط شرعی است؛ هرگونه بهره برداری شخصی یا خانوادگی خیانت به حقوق امت محسوب می شود. حاکم مسلمان موظف است در مصرف بیت المال از اسراف و هزینه های بی جا پرهیز کند و تنها در موارد مشروع و ضروری آن را به کار گیرد. رعایت اعتدال در مصارف عمومی نشانه عدالت مالی و امانت داری است. هرگونه تبذیر و مصرف غیرضروری خیانت به حقوق امت محسوب می شود؛ چنان که قرآن کریم اسراف کنندگان را برادران شیطان معرفی کرده است.

قیود حاکم مسلمان در مصرف بیت المال

قیود حاکم مسلمان در مصرف بیت المال بر پایه اصولی چون امانت داری، التزام به نصوص شرعی، مسئولیت پذیری، پرهیز از تصرف شخصی، نظارت بر کارگزاران و بی ملاحظه بودن در برخورد با خلافکاران است. بیت المال در اندیشه اسلامی امانتی الهی و حق مشترک امت محسوب می شود و حاکم تنها پاسدار آن است، نه مالک؛ بنابراین هرگونه بهره برداری فردی یا سلیقه ای از آن خیانت به حقوق مردم به شمار می رود. قرآن کریم و سنت پیامبر اکرم ﷺ مصرف اموال عمومی را در موارد مشخصی چون هشت گروه مستحق زکات تعیین کرده اند و حاکم موظف است تنها در همان مسیرها هزینه کند. خلفای راشدین با ساده زیستی و احتیاط نشان دادند که هیچ تصرف شخصی در بیت المال جایز

نیست و حتی در مواردی برای جبران اندک استفاده‌ی خود، اموال شخصی‌شان را به بیت‌المال بازگرداندند. حاکم مسلمان همچنین باید کارگزاران و والیان را در مصرف بیت‌المال کنترل و محاسبه کند تا از سوءاستفاده جلوگیری شود، چنان‌که حضرت عمر رضی‌الله‌عنه اموال کارگزاران را هنگام بازگشت با فهرست اولیه مقایسه می‌کرد و در صورت افزایش، بخشی را به بیت‌المال بازمی‌گرداند. افزون بر این، در صورت مشاهده‌ی تخلف، هیچ استثنایی وجود ندارد و حتی نزدیکان حاکم باید مواخذه شوند؛ نمونه برخورد حضرت عمر با فرزندان‌ش نشان می‌دهد که عدالت مالی و حفظ حقوق امت بر روابط خانوادگی مقدم است. در مجموع، این قیود بیانگر آن است که مصرف بیت‌المال باید بر اساس

عدالت، مصالح عمومی و ضوابط شرعی باشد و حاکم مسلمان در برابر هر ذره از آن مسئول و پاسخگو خواهد بود.

نتیجه‌گیری

بیت‌المال در شریعت اسلامی به‌عنوان مال عمومی مسلمانان، جایگاهی بنیادین در نظام مالی دولت دارد و مصرف آن مشروط به رعایت حدود و قیود شرعی است. حاکم مسلمان در اداره بیت‌المال مالک آن نیست، بلکه امین و مسئول در برابر خدا و جامعه محسوب می‌شود. بررسی منابع معتبر اهل سنت بیانگر آن است که عوائد دولت اسلامی باید صرف مصالح عمومی و نیازهای مشروع جامعه گردد. همچنین، تصرف شخصی، تبذیر، اسراف و هرگونه مصرف خارج از چارچوب شرع از مصارف ممنوعه بیت‌المال به‌شمار می‌رود. خلفاء

راشده خودشان را در مقابل بیت المال مسئول میدانستند، و در مصرف از آن احتیاط زیادی به خرج میدادند. نتایج تحقیق حاکی از آن است که مسئولیت‌پذیری و پاسخ‌گویی حاکم، اصل اساسی در مدیریت اموال عمومی است.

نویسنده: محمد شهیر رحمانی محصل سمسٹر هشتم پوهنځی شرعیات پوهنتون سلام.

فهرست منابع

۱. قرآن کریم
۲. ابن عابدین، محمد ابن بن عمر الشهدی. حاشیه ابن عابدین. دارالاسلام. ب. تا.
۳. الاندلسی، ابو محمد عبدالحق بن غالب بن عطیه. المحرر الوجیز. ب. ط. ب. تا.
۴. اصفحانی، ابو نعیم. حلیه الاولیاء. دارالکتب الهندیه. ب. تا.
۵. بیهقی، ابی یکر احمد بن حسین. شعب الایمان بیهقی. دار الکتب العلمیه، بیروت. ب. تا.
۶. البیہقی، ابن حاتم محمد بن حبان. روضه العقلاء. دار ابن الجوزی. ب. تا.
۷. الجری، ابن اثیر. الکامل فی تاریخ. دار المکتب العلمیه، بیروت. ب. تا.
۸. خلاف، عبدالوهاب. سیاست شرعیه در شئون دستوری خارجی و مالی. ۱۳۹۳ ه. ش. ب. تا.
۹. دیوبندی، محمود الحسن. تفسیر کابلی. ترجمه از اردو به دری: تحت نظر هیئت از علمای جید افغانستان زیر اهتمام: داکتر محمد دین. تاج کتب خانہ. پشاور. ب. تا.
۱۰. دهلوی، شاه ولی الله. ارالہ الخلفاء عن خلافة الخلفاء. دار العلم اسلام آباد. ب. تا.
۱۱. دهلوی، شاه ولی الله. ترجمه قرآن کریم. خیر قرآن کمپنی. کابل افغانستان. ب. تا.
۱۲. الریفعی، الأفریقی، جمال الدین ابن منظور الأنصاری لسان العرب. ب. ط. ب. تا.
۱۳. الصلابی، الدكتور علی محمد. فصل الخطاب فی سيرة عمر بن الخطاب. دار ابن کثیر. ب. تا.
۱۴. الطرطوشی، ابی یکر بن الولید بن محمد. سراج الملوك. دارالمنهاج. ب. تا.
۱۵. عبدالباقی، فصیح الله. نظام سیاسی اسلام. انتشارات سیرت. ۱۳۹۷ ه. ش.
۱۶. قاسمی، غفار. نظام الحکم. ب. ط. ب. تا.
۱۷. کاتب واقدی، محمد ابن سعد. طبقات ابن سعد. ب. ط. ب. تا.
۱۸. الکاندهلوی، محمد یوسف. حیاة الصحابة. دار ابن حزم. ب. تا.
۱۹. المقرئ الغبوسی، أحمد بن محمد بن علی، المصباح المنیر، المکتبة العلمیة - بیروت ب. تا.
۲۰. الماوردی، أبو الحسن علی. الأحکام السلطانیة. مکتبة دار الأسد للثقافة بحماہ. ب. تا.
۲۱. الموسوعة الفقهیة الكويتیة. وزارة الأوقاف والشؤون الإسلامية بالکویت. ب. تا.
۲۲. الهندی، الملا محمد علاء الدین علی المتقی بن حسام. کنز الاعمال. دارالکتب الهندیه. ب. تا.
۲۳. هروی، عبدالرووف بخاری. تفسیر انوار القرآن. کتابخانه فلم، ۱۳۹۴ ه. ش. ۱۴۲۷ ه. ق.
۲۴. الهاشمی البصری، احمد بن سعد. الطبقات الکبری. دار الکتب العلمیه، بیروت. ب. تا.

مروری بر کشورهای محاط به خشکه

مقدمه:

برای توسعه اقتصادی و تجارت بین المللی کشور ها محسوب میشود. که این عمل هزینه های گزافی سیاسی و اقتصادی و اجتماعی را برای کشور های توسعه طلب در بر داشته است. در کل دسترسی به آب های آزاد بین المللی به این معنی نیست که آن کشور از نگاه سیاسی و اقتصادی مزیت خاصی را دارا است بلکه نشانگر زحمات و تلاش های خستگی ناپذیر مردمان آن کشور میباشد و همچنان کشورهای که محاط به خشکه هستند نماینگر این نیست که این کشور ها قادر به پیشرفت و توسعه نیستند بطور مثال کشور اتریش و سوئیس محاط به خشکه اند اما از جمله کشورهای متمدن و ثروتمند اروپا هستند.

کشور محاط به خشکه به کشوری گفته می شود که هیچگونه دسترسی به آب های آزاد اقیانوس ها، ابحار و دریاها نداشته باشد. در کل به تعداد ۴۴ کشور جهان در وضعیت محاط بر خشکی قرار دارند که از آن جمله قزاقستان وسیع ترین و اتیوپی پرجمعیت ترین کشورهای محصور در خشکی هستند. به طور کلی، محصور در خشکی بعضی از معایب و مزایای خود چه از نگاه سیاسی و اقتصادی را ایجاد میکنند به همین دلیل کشورهای بزرگ و کوچک در طول تاریخ بشریت همیشه سعی و تلاش نموده اند تا خود را به آب های آزاد بین المللی برسانند و از مشکلات متعدد اقتصادی و تجاری که به آن مواجه اند بیرون آیند، دسترسی به آب های آزاد یکی از کلیدی ترین معما

اهمیت موضوع:

کشور عزیز ما افغانستان نیز از جمله کشور های محاط به خشکه یا دوچند محاط به خشکه میباشد و از حق دسترسی به دریاها و ابهار محروم است. کشورهای محاط به خشکه فقط محروم از دریا نیستند بلکه می‌توانند به مرکز اتصال، منابع طبیعی و بازیگران مهم اقتصادی تبدیل شوند، به ویژه اگر از موقعیت جغرافیایی خود به خوبی استفاده کنند. افغانستان اگر بتواند امنیت، زیرساخت و روابط منطقه ای را تقویت کند میتواند از یک کشور محاط به خشکه به یک مرکز مهم ترانزیت و تجارت در منطقه تبدیل شود.

چالش کشور های محاط به خشکه:

۱- عدم دسترسی به دریا ها: کشور های محاط به خشکه برای تجارت های خارجی و بین المللی خود ناگزیر هستند از خاک کشور های دیگر استفاده کنند که وابستگی ایجاد میکنند یعنی عبور کالاها و اموال از چندین مرز باعث پرداخت تعرفه های ترانزیتی و هزینه های حمل و نقل را افزایش میدهد.

۲- هزینه های ترانسپورتي: هزینه حمل و نقل و همچنان صادرات و واردات کشور های محاط به خشکه نسبت به کشور های که به دریا ها و ابهار دسترسی دارند بیشتر و گزاف تر بوده و این وابستگی اغلب موارد باعث افزایش هزینه ها و کاهش رقابت پذیری در دادوستد میشود.

۳- وابستگی شدید به کشورهای همسایه: بسته شدن مرزها و بنادر یا هر گونه تنش های سیاسی میتوانند اقتصاد و تجارت را مختل و ممکن دچار کمبود کالا گردد.

۴- محدودیت در توسعه اقتصادی و تاخیر در تجارت: صادرات و واردات از طریق مرزهای زمینی زمانبر و همچنان دسترسی به بازار های جهانی کندتر میباشد، سرمایه گذاران خارجی کمتری جذب میشوند و معمولاً سرمایه گذاران خارجی کشور های را ترجیح میدهند که دسترسی به بازار

های جهانی را دارند

مزایای کشور های محاط به خشکه پیشنهادات و راهکار ها:

۱- توسعه مسیرهای زمینی و ترانزیتی: کشور های مدرن و متمدن محاط به خشکه همیشه سعی و تلاش دارند تا مسیرهای زمینی خود را که شامل، شاهراه ها بزرگ، خطوط ریل (قطار) و جاده ها را بهتر، بیشتر و امن تر ساخته تا رفت و آمد تجارت آسانتر شود، یا به زبان ساده تر هر گاه کشورهای محاط به خشکه بخواهند وابستگی خویش با همسایگان را دور بزنند باید در ساخت و ساز جاده های جدید، ترمیم جاده های قدیمی، ایجاد خطوط راه آهن، ساخت پل ها و تونل ها و ایجاد مسیر های ترانزیتی بین المللی را در اولویت کاری خویش قرار دهد. خوشبختانه کشور عزیز ما از نگاه ژئوپولوتیک دارای موقعیت بسیار مهم از نگاه اقتصادی را به عنوان چهارراه تجاری که آسیای مرکزی، آسیای جنوبی و آسیای غربی را بصورت مستقیم و به صورت غیرمستقیم آسیا را به اروپا از طریق مسیرهای ترانزیتی زمینی باهم وصل میکنند قرار دارد. اگر زیربناها در افغانستان توسعه پیدا کند این کشور میتواند به یک مرکز مهم ترانزیتی و تجارت منطقه ای و حتی بین قاره ای تبدیل شود.

۲- تمرکز به منابع داخلی: این کشورها بیشتر روی استفاده از منابع طبیعی داخلی شان مثل معادن، زراعت، صنایع، توانایی ها و منابعی که در داخل خودش وجود دارد تکیه دارند و از وابسته بودن به بیرون جلوگیری میشود. افغانستان کشور است که سرشار از منابع طبیعی است و اگر از آن بشکل درست و معیاری استفاده شود نیاز به کشور های بیرون مرزی ندارد. البته استفاده از نیروی انسانی داخلی، بهره گیری از تولیدات و صنایع داخلی خود کاهش وابستگی به واردات و کمک های خارجی را از بین میبرد

دهاقین میتوانند از وسایل مدرن استفاده، آبها را بهتر مدیریت و همچنان محصولات بیشتر و با کیفیت تر تولید و به بازار عرضه کنند. دیجیتال سازی گمرکات، استفاده از سیستم های مدیریت حمل و نقل و تجارت الکترونیک می تواند فرآیندهای تجاری را سریع تر و شفاف تر کند.

نتیجه گیری و خلاصه:

در مجموع، کشورهای محاط به خشکه با وجود نداشتن دسترسی به آب های آزاد، هم زمان با چالش ها و فرصت های مهمی روبرو هستند. این کشورها از یک سو با مشکلاتی مانند افزایش هزینه های ترانسپورتی، وابستگی به کشورهای همسایه و محدودیت در تجارت بین المللی مواجه اند، و از سوی دیگر میتوانند با استفاده درست از موفقیت جغرافیایی، منابع داخلی و توسعه زیرساخت ها، به مراکز مهم ترانزیت و اقتصاد منطقه یی تبدیل شوند.

برای افغانستان، محاط به خشکه بودن یک چالش جدی اقتصادی و سیاسی محسوب می شود، اما این وضعیت به هیچ وجه مانع پیشرفت نیست. تجربه کشور های مانند سوئیس و اتریش نشان میدهد که با مدیریت درست، سرمایه گذاری در زیر ساخت ها، تقویت روابط منطقه یی، استفاده از تکنالوژی و بهره برداری موثر از منابع داخلی، می توان این محدودیت و چالش را به یک فرصت بزرگ تبدیل کرد.

ترتیب کننده: شفیع الله داور

آفیسر ارشد اعتبارنامه ها - آمریت عمومی عملیات بازار

۳- **تنوع بخشی به اقتصاد:** در همه موارد وابستگی به یک یا چند بخش اقتصادی خطرناک توصیف شده است و عموماً کشور های محاط به خشکه باید در بخش های گوناگون اقتصادی از قبیل زراعت، صنعت، فناوری جدید، معادن، خدمات، و همچنان تجارت و ترانزیت باید سرمایه گذاری نموده و از مزایای آن که دربر گیرنده اقتصاد قوی، بیکاری کمتر و رفع وابستگی به کمک های خارجی بطور کامل مستفید شود. کشورهای محاط به خشکه با محدودیت های جدی جغرافیایی مواجه اند، اما این محدودیت ها غیرقابل حل نیستند. با اتخاذ سیاست های درست، سرمایه گذاری در زیرساخت ها، تقویت همکاری های منطقه ای و استفاده از فناوری، این کشورها می توانند چالش های خود را کاهش داده و حتی به فرصت های اقتصادی تبدیل کنند البته ایجاد روابط بین المللی یکی از شاخص های مهم برای این کشورها محسوب میشود.

۴- **استفاده از تکنالوژی و ایجاد بنادر جدید:** کشور های محاط به خشکه با چالش های ساختاری مهمی روبرو هستند که عمدتاً ناشی از موقعیت جغرافیایی آن ها است. با این حال از طریق برنامه ریزی دقیق، سرمایه گذاری در زیرساخت ها، تقویت روابط منطقه ای و استفاده از فناوری می توان این محدودیت ها را کاهش داده و زمینه رشد اقتصادی پایدار را فراهم کرد. استفاده از تکنالوژی های جدید نقش بسیار مهم و تعیین کننده در پیشرفت یک کشور دارد. به زبان ساده، تکنالوژی مثل یک ابزار قدرت است که باعث می شود تولیدات بیشتر با هزینه کمتر، کارها سریعتر، دقیق تر و مؤثرتر انجام شوند. با استفاده از تکنالوژی مدرن

مأخذ:

1- Landlocked Countries That Don't Touch an Ocean. (n.d.). Retrieved from

2- <https://www.worldatlas.com/articles/landlocked-countries-that-don-t-touch-an-ocean.html> (worldatlas.com in Bing)

3- Collier, P. (2007). The Bottom Billion: Why the poorest countries are failing and what can be done about it. Oxford University Press.

4- حقوق کشورهای محاط در خشکه در حقوق بین الملل. کابل: راه پرچم. (n.d.). ضیا.

له منځنۍ آسيا سره د افغانستان د سوداگرۍ كچه له يو ميليارډ ډالرو واوښته

د صنعت او سوداگرۍ وزارت وايي، د ۲۰۲۶ كال په لومړيو پنځو مياشتو كې له منځنۍ آسيا هېوادونو سره د افغانستان د سوداگرۍ كچه له يو ميليارډ او ۲۷۰ ميليون ډالرو اوښتي ده؛ چې له دې ډلې شاوخوا ۷۴ ميليون ډالر يې د افغانستان صادرات او پاتې برخه يې واردات جوړوي. د دغه وزارت د معلوماتو له مخې، وچه مېوه، تازه مېوه، تالک ډبره، سابه، طبي بوټي او ډول ډول جوسونه د منځنۍ آسيا هېوادونو ته د افغانستان له مهمو صادراتي توکو څخه دي. د صنعت او سوداگرۍ وزارت وياند، عبدالسلام جواد آخندزاده ويلي: «شاوخوا ۷۴ ميليون ډالر صادرات او يو ميليارډ او ۲۰۴ ميليون ډالر

واردات وو، چې زموږ د صادراتو ډبره برخه تازه مېوې، وچې مېوې، ډول ډول جوسونه، تالک ډبره، کچالو، پياز، طبي بوټي او هنگ جوړوي. يو سوداگر، محبوب الله محمدي وايي: «هر څومره چې زموږ توليدات د منځنۍ آسيا په بازارونو کې ډېر بازارموندنه ولري او منظم سوداگريز پروگرامونه جوړ شي، هماغومره به زموږ د صادراتو كچه هم لوړه شي.» اقتصادي شنونکي هم باور لري چې له منځنۍ آسيا

هېوادونو سره د سوداگريزو اړيکو پراختيا کولای شي د محدودو بازارونو پر وړاندې د افغانستان تکيه کمه کړي او د کورنيو توليداتو لپاره د سيمې نوو بازارونو ته د لاسرسي زمينه برابره کړي. اقتصادي شنونکي، عبدالغفار نظامي بيا وايي: «د افغانستان اقتصادي تکيه تر ډېره پر ختيځو هېوادونو ده، خو بڼه ده چې افغانستان له نورو فرصتونو هم گټه واخلي.» دا په داسې حال کې ده چې تر دې وړاندې د

افغانستان د سوداگرۍ او پانگوني خونې ويلي وو، په تېرو اتو مياشتو کې د افغانستان د خصوصي سکتور او د سيمې هېوادونو ترمنځ د څه باندې پنځو ميليارډو ډالرو په ارزښت څو هوکړه ليکونه او ۱۳ تړونونه لاسليک شوي او د سوداگريزو راکړو ورکړو كچه هم لوړه شوې ده.

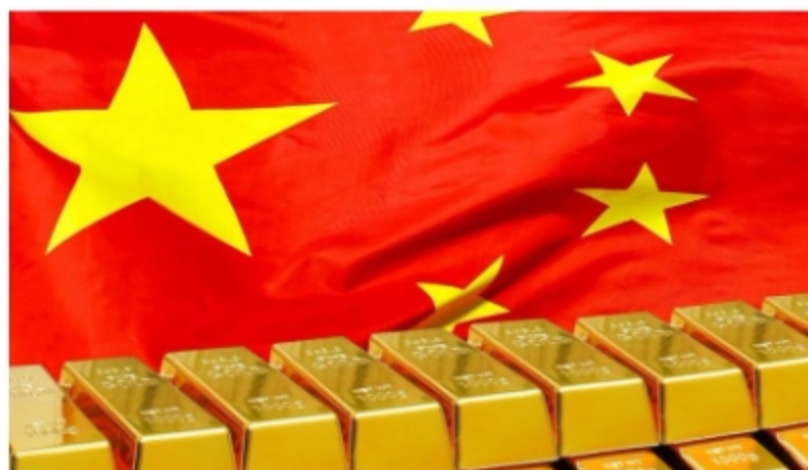
خريد سنگين طلا توسط چين؛ گامی دیگر در مسیر دالرزدايي جهانی

بر اساس داده‌های رسمی منتشرشده در ماه اپریل،

بانک مرکزی چین با خرید بیش از ۸ تن طلا، ذخایر خود را به حدود ۲۳۲۲ تن رسانده است؛ رقمی که یک رکورد تازه محسوب می‌شود. تحلیلگران می‌گویند این روند بخشی از راهبرد چین برای کاهش وابستگی به دالر، تقویت سپر مالی در برابر تحریم‌ها و آمادگی برای تنش‌های ژئوپولیتیک است. گزارش‌های رسمی بانک مرکزی چین نشان می‌دهد که این کشور در ماه اپریل بیش از ۸ تن طلا به ذخایر خود افزوده و مجموع ذخایر طلای رسمی را به حدود ۲۳۲۲ تن رسانده است. این افزایش، ادامه روندی است که چین از سال ۲۰۲۲ به‌طور پیوسته دنبال می‌کند و آن را به یکی از بزرگ‌ترین خریداران طلا در جهان تبدیل کرده است.

کارشناسان اقتصادی می‌گویند این حجم از خرید طلا تنها یک اقدام مالی معمول نیست، بلکه پیامی روشن درباره جهت‌گیری راهبردی چین دارد. به باور تحلیلگران، چین در تلاش است تا با تقویت ذخایر طلای خود، وابستگی به دالر آمریکا را کاهش دهد، در برابر تحریم‌های احتمالی غرب سپر مالی ایجاد کند، ارزش دارایی‌های ملی را در برابر نوسانات بازارهای جهانی حفظ کند و برای تنش‌های ژئوپولیتیک، به‌ویژه در موضوع تایوان، آمادگی بیشتری داشته باشد. شورای جهانی طلا نیز در گزارش‌های اخیر خود تأکید کرده که بانک‌های مرکزی جهان، به‌ویژه در آسیا

و خاورمیانه، در حال افزایش ذخایر طلای خود هستند؛ روندی که پس از توقیف دارایی‌های روسیه توسط غرب سرعت بیشتری گرفته است. چین به‌عنوان دومین اقتصاد بزرگ جهان، در این میان نقش محوری دارد. تحلیلگران می‌گویند افزایش ذخایر طلا همچنین می‌تواند به تقویت یوآن در تجارت بین‌المللی کمک کند؛ موضوعی که چین سال‌ها است برای آن تلاش می‌کند. در شرایطی که تنش‌های اقتصادی میان چین و آمریکا

سرچینشی:

طلوع نبور، ۱۴۴۷ ذوالحجة الحرام ۱۱ (۲۰۲۶/۰۷/۰۷) - ۲ - خبرگزاری دید، ۲۳ ذوالقعدة الحرام ۱۴۴۷ (۲۰۲۶/۰۲/۱۴-۵)

په افغانستان کې د صرافۍ رول، اقتصادي اهمیت او تاریخي بهیر

د افغانستان د لرغونو تمدنونو آریانا، باختریا، سغدیانا او کوشاني اقتصادي تعامل تر ډېره د توکو پر تبادله ولاړ وو، په دې مرحله کې د صرافۍ د مفهوم لومړنۍ نښې په هغو منځگړو کسانو کې لیدل کېږي چې د ارزښت اټکل یا د معاملې د اعتماد تضمین یې کاوه. د کوشاني دورې په ځانګړي ډول د کنشکا په زمانه کې شاوخوا (۱۵۵-۱۵۰) میلادي کال د سرو زرو او برونزو سکو ضرب د صرافۍ مسلک ته ډېره وده ورکړه.

ټولې چارې د صرافانو لخوا په دودیز ډول ترسره کېدلې. د شلمې پېړۍ له نیمایي وروسته رسمي بانکوالۍ په افغانستان کې وده وکړه، خو د صرافۍ دودیز نظام لا هم د ولس په باور او ورځني اقتصاد کې محوري ځای درلود. پدې لیکنه کې د صرافۍ د تاریخ، تحول، د رول بدلون او ننني وضعیت په اړه یوه تحلیلي ارزونه شوې ده.

لرغونی اقتصادي چاپېریال او د تبادلې لومړني سیستمونه
د بارټر یا توکي-پر-توکي تبادله

صرافي د افغانستان په اقتصادي سوداګریز او ټولنیز جوړښت کې یوه بنسټیزه غېر بانکي مالي اداره ده چې د لسيزو تمدني تحولونو پایله ده. سره له دې چې افغانستان دمنځنۍ او جنوبی آسیا ترمنځ په یوه ستراتیژیکه څلور لارې کې موقعیت لري او د آسیا په زړه کې پروت او له ستراتیژیک پلوه ډیر مهم هېواد دی، خو د شلمې پېړۍ څخه د مخه هیڅ کوم بانکي سیستم دلته موجود نه وو، د پیسو د تبادلې، حوالې، پور ورکولو او مالي تعاملاتو د سیستم

صرافان د سکو د وزن، عیار، اعتماد او راکړې ورکړې مسئولین وو. د دې دورې د سکو زیاتوالی افغانستان د منځنۍ آسیا د مالي نوبت د مهم مرکز په توګه وپېژانده.

د اسلامي اقتصاد تر اغېز لاندې د صرافۍ منظم کېدل او د اسلامي اصولو معرفي کېدل

له اوومې پېړۍ وروسته چې اسلام د افغانستان لویو سیمو ته ورسېد، صرافې د اسلامي مالي اصولو تر اغېز لاندې نوره هم سیستماتیکه شوه. دینار او درهم د دې زمانې مهم پولې واحدونه وو.

صرافان د امانت، حوالې، او د سوداګرو د پیسو د خوندي لېږد یوازینی مرجع وه. حواله په همدې بنسټ د اسلامي نړۍ له تجارتي نوبتونو څخه شمېرل کېږي او لومړۍ حواله په اسلامي نړۍ کې ترسره شوې ده. افغانستان ته هم د اسلام په رارسیدلو سره حواله د افغانستان د سوداګریز بهیر چټکتیا او په ځانګړې توګه د افغانستان د کارواني سوداګرۍ منځ ګڼل کېدله. حواله د دې امکان ورکوي چې پیسې د فزیکي انتقال پرته د یو ځای څخه بل ځای ته انتقال شي. افغان صرافانو د دې

سیستم په پراختیا کې ځانګړی رول درلود.

منځنۍ پېړۍ او د سوداګرۍ د مرکزونو پراختیا

د غزنوي او غوري دورې اقتصادي فعالیتونه

د غزنوي امپراتورۍ (۱۱۸۶) میلادي کال په مهال افغانستان د هند او منځنۍ آسیا د سوداګرۍ د تګ راتګ اصلي محور وو.

دلته صرافانو نه یوازې د اسعارو تبادله کوله، بلکې د سوداګرو د سفرونو د لګښتونو مدیریت، پور ورکول، د قیمتي فلزاتو د ساتلو مسئولیت او د معاملې د باور تضمین چې اوس ورته د بانکوالۍ په سیستم کې بانکي تضمین وایي هم پر غاړه درلود.

د تیموري، صفوي او مغلي سلطنتونو شاوخوا (۱۷۲۲ میلادي) کلونو اغېز

په دې دورو کې د هرات، قندهار، کابل او بلخ ښارونه د صرافۍ او سوداګرۍ مهم مرکزونو شول. صرافان د سیمه ییز اقتصاد د محرک په توګه پېژندل کېدل او د منځنۍ آسیا له سمرقند او بخارا سره د مالي اړیکو یوه مهمه کړکۍ وه.

د شلمې پېړۍ تحول

په ۱۹۳۰ کال کې د افغانستان بانک تاسیس د مالي نظام د رسمي کېدو یوه مهمه مرحله وه، خو د خلکو باور لا هم د صرافانو پر دودیزو سیستمونو را ګرځېدلی وو.

له ۱۹۷۸ وروسته جګړو، د دولت کمزورۍ مالي سیستم، او د رسمي بانکوالۍ محدودیت صرافان د ټول اقتصاد اصلي محور وګرځول. په میلیونونو افغانان پاکستان او ایران ته کډوال شول. د هغوی د پیسو لېږد، کورنیو ته د مرستو رسولو او سوداګریز جریان ټول د صرافانو د حوالې له لارې کېده. په همدې ډول کوم هېوادوال چې دلته پاتې وو، د هغوی د نغدي شتمنیو لومړني خوندي ځایونه هم همدا صرافان وو.

د نوي بانکوالۍ ظهور

له ۲۰۰۱ میلادي کال وروسته په افغانستان کې خصوصي بانکونه فعال شول خو بیا هم د حوالو آسانه او چټکه ترسره کېدنه، د خدمتونو ټیټه بیه، د سیمو او په ځانګړې توګه کلیوالو سیمو پراخ پوښښ، د خلکو دودیز باور، د نغدو معاملو د بازار غلبه، د صرافانو اتحادیې او ټولنیز جوړښتونه د دې لامل شول

چې صرافي محوري پاتې او د خلکو ترمنځ د مالي راکړې ورکړې مراکز ووسي.

د صرافانو اتحاديې، تنظيمي جوړښت او د فعاليتونو قانوني او رسمي کيدنه

له ۲۰۰۷ مېلادي کال څخه وروسته د صرافانو د چارو د تنظيم شوراگانې رامنځته شوې چې د اسعارو د نرخونو د کنټرول، د حوالي د معياري کولو، او د صرافانو د قانوني چوکاټ د پياوړتيا لپاره د افغانستان بانک سره په همغږۍ مکلف شول. همدارنگه د افغانستان بانک د دغه بانک د قانون له مخې گڼ شمير مقررات وضع او له مخې يې جوازونه صادر کړل. نه يوازې دا چې صرافانو جوازونه ترلاسه او په رسمي توگه يې چارې پيل شوې بلکه د پيسو وينځلو او بغاوتگرو ډلو د مالي ملاتړ پر وړاندې مقررات هم پلي او د تطبيق مراحل يې چټک شول. صرافان اړ شول چې هره مياشت د خپلو مالي راکړو ورکړو راپورونه د افغانستان بانک ته وسپاري. د پېريدونکو چارې هم د يو لړ رسمي مراحلو د تر سره کولو تابع وگرځول شوې، د معاملاتو د ترسراوي پر مهال د پېريدونکي د پېژندنې لپاره مختلف

معيارونه وضع شول، د افغانستان بانک لخوا مجوزو صرافانو ته په مختلفو برخو کې لسگونه ښوونيز پروگرامونه د اير شول او د صرافانو د چارو د تنظيم او رسمي کولو لومړنۍ بهير په دغو کلونو کې پيل شو.

په ۲۰۲۱ کال کې هم د صرافانو د چارو په تنظيم کې ځنډ يا ځنډ رامنځته نه شو. په انفرادي توگه د صرافانو د چارو ترسراوي خاتمه وموندله او د صرافي انفرادي جوازونه لغوه اعلان او صرافان اړ کړای شول چې د معتبرو مالي او حکمي اشخاصو د تضمين په وړاندې کولو سره شرکتي جوازونه ترلاسه کړي. هر شرکت مکلف شو ترڅو د چارو د تنظيم په خاصه توگه د پيسو وينځلو او د بغاوتگرو ډلو د تمويل پر وړاندې د مبارزې لپاره ځانگړې پاليسي، کړنلارې او د مالي راکړو ورکړو د ثبت لپاره د منظم کمپيوټري پروگرام ولري او په برېښنايي توگه د مالي راکړو ورکړو راپورونه د افغانستان بانک سره شريک او د ملل متحد د بنديزونو ليستونه پلي کړي. همدارنگه د پيسو د خدمتونو او د صرافي جواز لرونکي شرکتونو ته پراخه تشکيلات هم نظر کې ونيول شول، چې د څار پلاوي، د عملياتي مديريت، د قوانينو،

مقرراتو او کړنلارو پر تطبيق باندې د څار مديريت او د پيسو د حرکت او سياليت د ساتلو لپاره د خزانې دار بستونه پکې شامل دي.

دا چې صرافي په افغانستان کې يوازې د پيسو تبادله نه ده، بلکې د هېواد ټولنيز، تاريخي او اقتصادي بنسټونه هم تشکيلوي چې بازارونه يې د هېواد د نمدني تاريخ له لومړيو دورو سره تړاو لري، د کارواني لارو له نمدنونو نيولې تر معاصرې ژيوپوليتيک زمانې پورې صرافانو د افغان اقتصاد د بقا، ثبات او دوام د ستونز په توگه فعاليت کړی دی. او لا هم د خلکو د باور، اقتصادي اړتياوو، جغرافيايي شرايطو، او د پيسو د لېږد اړتيا له امله په افغانستان کې نه بدلېدونکي اهميت لري. نو د راتلونکي لپاره د صرافي د شفاف، منظم او خيرک مديريت د اړتيا په نظر کې نيولو سره په ۱۴۰۲ کال کې د افغانستان حکومت د "صرافي او پولي خدمتونو" لپاره نوی قانون تصويب کړ، چې پکې ويل شوي هر ډول تبادلې، حواله او پولي خدمات بايد له مجوزه صرافانو/شرکتونو سره ترسره شي. د صرافي هر شرکت بايد د مالي چارو د ترسراوي او شفافيت لپاره ځانگړې برېښنايي سيستم، د پيسو د

حرکت لپاره بانکي حسابونه، د ليسانس تر کچې کار کوونکي او د فعاليت لپاره مناسب او خوندي دفتر ولري. د سياليت د ساتلو لپاره مقرراتي کافي سرمايه ولري، د شفافيت ټول معيارونه بايد تطبيق کړي، د صرافانو ځواکمني ټولنې رامنځته او د عدليې وزارت سره ثبت شي، غير رسمي غير معياري بازارونه بايد ختم شي، د پيسو د را کړې ورکړې د مزايدي لپاره د افغانستان په اوو زونونو (کابل، هرات، کندهار، ننگرهار، پکتيا، مزار شريف او کندز) کې ځانگړي بازارونه په نړيوالو معيارونو جوړ شي، د اسعارو د بازار د شدېدې بې ثباتۍ کلک مخنيوي لپاره تدابير وضع شي، داسعارو د قاچاق د مخنيوي لپاره ځانگړي مقررات او کړنلارې ترتيب شي. د افغانستان بانک لخوا د دغه قانون د تطبيق لپاره گڼ شمير متحد المالونه او کړنلارې ترتيب شوې دي او په کلکه توگه تطبيقېږي. همدارنگه د یاد قانون د لا ښه تطبيق او د صرافۍ د سکتور د ميکانيزه کولو او په غير مجوزه توگه

د صرافانو او پولې خدمتونو وړاندې کوونکو د مخنيوي لپاره د هېواد په ټولو ولايتونو کې ځانگړې کميټې جوړې شوې دي او د صرافۍ د مارکيتونو اغېزناکه څارنه کوي. اوس مهال په هېواد کې د صرافۍ تر ټولو لوی او پېژندل شوی مرکز په کابل کې د سرای شهزاده په نوم فعاليت کوي. همدارنگه د هېواد نورو ښارونو هرات او کندهار کې هم د صرافانو لوی بازارونه شتون لري، خو وروسته له نوي قانون او د جوازونو شرايطو ته په کتو، په ځينو سيمو کې د يادو خدمتونو پر وړاندې کولو کې محدوديت راغلی دی، د دغه محدوديت سره بيا هم تر اوسه د افغانستان بانک د صرافۍ او پيسو د خدمتونو وړاندې کولو لپاره گڼ شمير شرکتي جوازونه صادر کړي دي او دا لړۍ لا روانه ده. همدارنگه د بانکي او غير بانکي سکتورونو د پياوړتيا، له شريعت سره سمو بانکي او مالي خدمتونو وړاندې کولو، د کارکوونکو ظرفيت لوړولو، او د نړيوالو بانکي

معيارونو د پلي کولو لپاره په ۲۰۲۵ م کال کې د افغانستان بانکي او مالي انستيتوت بيا پرانيستل شوی او د بانکي او غير بانکي مالي مؤسساتو کارکوونکي کولای شي چې ياد انستيتوت ته په ورتگ او يا هم د هېواد په هر ولايت کې د ظرفيت لوړونې ښوونيز خدمات ترلاسه کړي.

ترتيب: شاکرالله حيات، د ختيځ سيمه ييز زون د غير بانکي مالي مؤسساتو د مالي چارو ارشد څارونکی

مأخذونه:

1. Barfield, Thomas. *Afghanistan: A Cultural and Political History*. Princeton: Princeton University Press, 2010.
2. Maimbo, Samuel. *The Money Exchange Dealers of Kabul: A Study of the Hawala System in Afghanistan*. Washington, DC: World Bank, 2003.
3. Dab.gov.af

عوامل تعیین کننده ساعات کاری در جهان

(این مقاله از ویلای انگلیسی بانک جهانی ترجمه شده است)

و میزان کار در جهان دارد. دیدگاه مشترک در میان اقتصاددانان این است که ساعات کاری یک تصمیم فردی است. در واقع، سیاست‌گذاران باید درک کنند که تنظیم کار، منعکس‌کننده تعامل پیچیده از انتخاب‌های فرهنگی و اجتماعی است که در سیاست‌های عمومی از جمله قانون کار، مالیات، تحصیل و مزایای تقاعد شکل گرفته است.

یک تصویر جهانی

زمان کار یک عامل تعیین‌کننده اساسی در تولید اقتصادی، رفاه و نابرابری است. مجموعه داده‌های جهانی جدید صندوق بین‌المللی پول تقریباً کل نفوس جهان را پوشش می‌دهد و دیدگاه واضح‌تری از چگونگی تغییر ساعات کاری بر اساس سن، جنسیت، سطح عاید، سکونت و شرایط نهادی ارائه می‌دهد. این دیتابیس همچنان شامل سلسله زمانی است که چندین دهه را در

با ثروتمندتر شدن جهان و پیشرفت تکنولوژی، مردم باید کمتر کار کنند. این نتیجه‌گیری متفکران از جمله جان مینارد کینز از یک قرن پیش است که هفته کاری ۱۵ ساعته را پیش‌بینی کرد و امروز طرفداران هوش مصنوعی امروزی نیز بر این باور اند.

طبق تحقیقات، با استفاده از یک مجموعه داده‌های جهانی جدید که از سوی صندوق بین‌المللی پول توسعه یافته است. این نظریه کاملاً اشتباه است. نظر به تحقیق، هیچ شواهدی بر ساعات کاری برای افراد در سن اوج فعالیت و توانایی کاری پیدا نشده که با گسترش توسعه اقتصادی کاهش یابد. آنچه بر ساعات کاری تأثیر می‌گذارد، انتخاب‌های اجتماعی در مورد تحصیل برای جوانان، حقوق تقاعد برای افراد مسن و مقررات و حمایت‌های عواید برای سایر افراد است.

این یافته‌ها پیامدهای عمیقی برای درک اقتصاددانان از چگونگی

این ارقام جهانی، تغییرات شدید بر اساس سن و جنسیت را پنهان می‌کند (به گراف ۱ مراجعه کنید). ساعات کاری یک روند مشخص دوران زندگی را دنبال می‌کنند. این ساعات در بین نوجوانان کمترین میزان دارد، در اوایل بزرگسالی به شدت افزایش می‌یابد، در سال‌های اوج توانایی کاری به اوج خود می‌رسد و پس از ۶۰ سالگی به شدت کاهش می‌یابد. تفاوت‌های جنسیتی همچنان قابل توجه است. مردان تقریباً دو سوم کل ساعات کاری جهان را تشکیل می‌دهند و زنان تنها یک سوم آن را تشکیل می‌دهند.

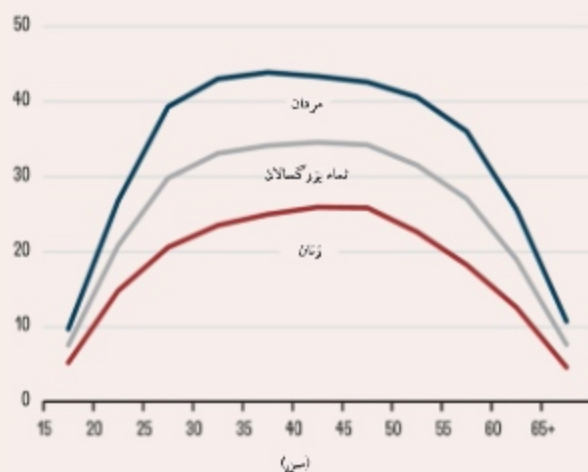
این تفاوت‌ها عمدتاً ناشی از تفاوت در نرخ اشتغال است نه تفاوت در ساعات کاری میان کسانی که از قبل شاغل اند. شکاف اصلی عمدتاً مربوط به مدت زمان کاری افراد نیست، بلکه مربوط

گراف ۱

زندگی کاری

ساعات کاری بین افراد جوان و مسن کمترین است این تفاوت میان مردان و زنان چشمگیر است.

(ساعات کاری هفته وار جهانی)

منبع: گیتن و ساز ۲۰۲۵

به این است که چه کسانی در آن مشارکت دارند.

ساعات کاری و توسعه اقتصادی

بیشتر اوقات تصور می‌شود که مردم در کشورهای ثروتمندتر

بسیاری از کشورها در تمام سطوح توسعه در بر می‌گیرد و امکان درک گسترده از روندهای جهانی در زمان کاری را فراهم می‌کند.

منابع اصلی داده‌های این مجموعه، سروی‌های خانواده‌ها است که توسط مؤسسات احصائیوی انجام شده و توسط سازمان بین‌المللی کار و بانک جهانی گردآوری شده است. این سروی‌ها اطلاعات دقیقی در مورد ساعات کاری، همراه با داده‌های مربوط به سن، جنسیت، بخش اشتغال و درآمد را ثبت می‌کنند.

این داده‌ها با سایر سروی‌ها از منابع مختلف بین‌المللی و مخصوص به یک کشور تکمیل گردیده است. دیتابیس ایجاد شده که در دسترس مردم عام قرار دارد، تقریباً شامل تمام سروی‌های انجام شده نیروی کار در جهان است. این دیتابیس ۱۶۰ کشور را پوشش می‌دهد که ۹۷ درصد از نفوس جهان را تشکیل می‌دهند. این سلسله زمانی، بیش از ۲۰ سال، ۸۶ کشور، تمام سطوح توسعه را پوشش می‌دهد.

در تنظیم این دیتابیس، از کنوانسیون‌های بین‌المللی پیروی شده است و ساعات کاری هفته وار در تمام مشاغلی که به تولید اقتصادی کمک می‌کنند، تحت اندازه‌گیری قرار گرفته است. بنابراین، کار بدون دستمزد در بخش زراعت که کالا تولید می‌کند و در اقدامات معیاری تولید اقتصادی محسوب می‌شود، در نظر گرفته شده است اما خدمات خانگی بدون دستمزد مانند پاک کاری، آشپزی و مراقبت از کودکان یا اعضای مسن خانواده شامل آن نمی‌باشد.

نتایج ما نشان می‌دهد که در سطح جهانی ۵۹ درصد از بزرگسالان ۱۵ ساله و بالاتر صاحب شغل هستند. افراد صاحب شغل به طور متوسط ۴۳ ساعت در هفته کار می‌کنند. این بدین معناست که به طور اوسط در سراسر جهان یک بزرگسال به شمول افراد بدون شغل حدود ۲۵ ساعت در هفته کار می‌کند.

کار بر اساس جنسیت

در میان بزرگسالان در سن اوج فعالیت و توانایی (کسانی که از ۲۰ تا ۵۹ سال سن دارند)، تمام زمان کاری در سطوح مختلف توسعه و در دوره‌های تاریخی طولانی به طور قابل توجهی ثابت بوده است. به طور مثال، در ایالات متحده، ساعات اوسط کاری در سن اوج فعالیت و توانایی به شمول افراد بدون شغل، در سال ۱۹۰۰ حدود ۳۰ ساعت در هفته بود که تقریباً مشابه امروز است. یک استثنای قابل توجه، کاهش شدید ساعات کاری در دوران رکود شدید اقتصادی بود. داده‌ها ثبات مشابهی را در اروپای غربی، آمریکای لاتین، کشورهای جنوب صحرای آفریقا و بسیاری از مناطق آسیا نشان می‌دهند.

با این حال، در عمق این ثبات تنظیم مجدد عمیقی از کار بر اساس جنسیت نهفته است. با توسعه کشورها، ساعات کاری مردان کاهش و ساعات کاری زنان در مشاغل پردرآمد افزایش می‌یابد. در بسیاری از مناطق جهان، این دو نیرو دقیقاً یکدیگر را جبران می‌کنند. برای مردان، این تغییر نشان‌دهنده کاهش ساعات کاری است. برای زنان، نشان‌دهنده افزایش نرخ اشتغال با کاهش موانع مشارکت است. بنابراین، توسعه کل نیروی کار در سن اوج فعالیت و توانایی را کاهش نمی‌دهد، بلکه کار را بین جنسیت‌ها دوباره توزیع می‌کند و منجر به کاهش درازمدت نابرابری‌های جنسیتی در زمان کاری می‌شود.

مالیات و مقررات کار

در مراحل بعدی توسعه اقتصادی، کاهش ساعات کاری در بسیاری از کشورها مشاهده می‌شود. این امر بیشتر به توسعه دولت‌های رفاه مربوط می‌شود که عرضه نیروی کار را کاهش می‌دهند و توضیحی برای ساعات کاری بالاتر در ایالات متحده در مقایسه با اروپا را ارائه می‌دهند.

در سراسر کشورها، یافته‌ها نشان می‌دهد که مالیات بالاتر بر نیروی کار با ساعات کاری کمتر رابطه دارد. کشورهای با مالیات پایین مانند هند، تمایل به ساعات کاری طولانی‌تر دارند، در حالی که مردم در کشورهای با مالیات بالا مانند فرانسه، به طور قابل توجهی کمتر کار می‌کنند. در نگاه اول، به نظر می‌رسد که این موضوع این دیدگاه را تأیید می‌کند که مالیات عرضه نیروی کار را کاهش می‌دهد.

نگاهی دقیق‌تر واقعیت پیچیده را آشکار می‌کند. وقتی مقررات کار و گسترش اشتغال رسمی را در نظر بگیریم، تأثیر مستقیم مالیات بر ساعات کاری از بین می‌رود. سیستم‌های مالیاتی سنگین با مقررات قوی‌تر زمان کاری و پوشش گسترده‌تر قراردادهای رسمی کار مطابقت دارد. به نظر می‌رسد که این موارد در توضیح کاهش ساعات کاری در بالاترین سطوح توسعه، مهم‌ترین نقش را ایفا می‌کنند.

بنابراین، کاهش ساعات کاری منعکس‌کننده انتخاب‌های سیاستی در مورد چگونگی تنظیم کار است، نه فقط واکنش‌های فردی به مشوق‌ها. نسبت به مالیات محدودیت‌ها بر حداکثر ساعات کاری، قوانین اضافه کاری، رخصتی با معاش و سیستم‌های تقاعد، همگی روندهای ملی کار را بیشتر شکل می‌دهند.

این یافته‌ها نشان می‌دهد که انتخاب‌های فرهنگی و اجتماعی گنجانیده شده در سیاست‌های عمومی، ساعات کاری را بیشتر از توسعه اقتصادی شکل می‌دهند. تعادل بین کار و تفریح فقط به ترجیحات شخصی مربوط نمی‌شود، بلکه یک بحث جمعی است که در نهادها، قوانین کار و توقعات اجتماعی ریشه دارد.

نویسندگان: اموری گیتین و امانوئل سائر

مترجم: فاطمه صافی، عضو بورد ترجمه د افغانستان بانک

د اسلامي بانکوالۍ د پراختيا په برخه کې د نړيوالو اسلامي مالي بنسټونو رول

ټوله نړۍ کې يوشان معيارونه ولري او په دې برخه کې همغږي شتون ولري ترڅو د باور، شفافيت او نړيوالې همکارۍ بنسټ پياوړی کړي. شفافيت د اسلامي بانکوالۍ د اعتبار ستنه ده. کله چې مالي راپورونه د واحدو معيارونو له مخې وړاندې شي، نو د محاسبې او تفتيش پروسې روښانه کېږي او د خلکو باور زياتېږي. د شفافو راپورونو له لارې مشتريان پوهېږي چې د دوی پيسې په کومو پروژو کې کارول کېږي او څنگه د شريعت له اصولو سره سم مدیریت کېږي. دا روښتيا د فساد مخه نيسي او د اعتماد فضا رامنځته کوي. باور او اعتماد هغه ځواک دی چې د اسلامي بانکوالۍ بنسټونو تر ټولو لويه شتمنۍ گڼل کېږي. که د اسلامي بانکوالۍ د اصولو پلي کول په بېلابېلو هېوادونو کې يو

تفتيش سازمان او د اسلامي مالي خدمتونو بورډ رامنځته شول، ترڅو د واحدو لارښودونو له لارې د اسلامي بانکوالۍ کړنلارې همغږي شي، د باور فضا پياوړې شي او د اسلامي مالي نظام د بنسټونو د پياوړتيا ترڅنگ د نړيوالو مالي ننگونو پر وړاندې يې مقاومت زيات شي. په دې توگه، همغږي يوازې تخنیکي اړتيا نه ده، بلکې يو اخلاقي مکلفيت دی چې د عدالت او باور روحیه خوندي ساتي.

د معياري کولو اړتيا او گټې

د مشتريانو د ډاډ لپاره اړینه ده ترڅو هغوی پر دې وپوهېږي چې آیا مالي محصولات په رښتيا هم د شريعت له اصولو سره سم دي او که نه. د همدې لپاره د نړيوالو معيارونو رامنځته کول يوه حياتي اړتيا ده، ترڅو اسلامي بانکونه په

اسلامي بانکوالۍ په تېرو لسيزو کې د افغانستان په شمول په بېلابېلو هېوادونو کې په چټکۍ سره وده کړې ده. خو د دې پراختيا ترڅنگ ورته يوه مهمه ننگونه هم متوجه ده. په بېلابېلو هېوادونو کې د شريعت د اصولو تفسير او تطبيق يو له بل سره توپير لري، چې له امله يې د قراردادونو، د محاسبې د راپورونو او د ادارې د اصولو په برخه کې ناهمغږي رامنځته کېږي. د واحدو معيارونو نشتوالی نه يوازې پر دې سکتور ښايي د خلکو باور کمزوری کړي، بلکې د يو هېواد د سرحدونو ورهاخوا ښايي د اسلامي مالي همکاريو مخه هم ونيسي او پانگوالو ته د شک فضا رامنځته کړي. د همدې ستونزې د حل لپاره نړيوال بنسټونه لکه ایوفی یا د اسلامي مالي مؤسسو د محاسبې او

ډول نه وي، نو په نړيواله کچه پر اسلامي بانکوالۍ د خلکو او پانگوالو د باور کچه راتېټېږي. د اسلامي مالي مؤسسو د محاسبې او تفتيش سازمان او د اسلامي مالي خدمتونو بورډ معيارونه د همدې ستونزې د حل لپاره رامنځته شوي، خو د شريعت د تطبيق په برخه کې واحد لارښوونه او يو رنگ معيارونه وړاندې کړي. د دې معيارونو پلي کول د اسلامي بانکونو اعتبار زياتوي او د خلکو باور پياوړی کوي.

دا چې اسلامي بانکوالی يوازې د يوه هېواد په کچه نه، بلکې د نړيوالو مالي بازارونو برخه ده نو د واحدو معيارونو له لارې اسلامي بانکونه کولای شي په نړيواله کچه د نورو هېوادونو سره همغږي رامنځته کړي، د سرحدونو ورهاخوا د سوداگرۍ او پانگونې فرصتونه پراخ کړي او د اسلامي مالي بازارونو د ودې لپاره زمينه برابره کړي. دا همغږي د افغانستان لپاره ځانگړې گټه لري، ځکه د سيمه ييزو او نړيوالو بازارونو سره د يوځای کېدو له لارې د هېواد اقتصادي ثبات او پرمختگ ته لاره هوارېږي. د اسلامي بانکوالۍ د معيارونو د همغږۍ لپاره دوه مهم نړيوال بنسټونه رامنځته شوي دي چې د اسلامي مالي مؤسسو د محاسبې او تفتيش سازمان او د اسلامي مالي خدمتونو بورډ په نامه يادېږي.

د اسلامي مالي مؤسسو د محاسبې او تفتيش سازمان

د اسلامي مالي مؤسسو د محاسبې او تفتيش سازمان په ۱۹۹۱ کال کې په بحرين کې جوړ شو، چې موخه يې د اسلامي مالي مؤسسو لپاره د شريعت، حسابداری، تفتيش او ادارې معيارونه رامنځته کول وو. دا سازمان د اسلامي بانکونو لپاره د مراحې، مضاربې، اجارې او صکوک په څېر قراردادونو لپاره واحد لارښوونه وړاندې کوي، ترڅو د شريعت د اصولو تطبيق په ټولو هېوادونو کې همغږی او يو ډول وي. د محاسبې او تفتيش معيارونه د مالي راپورونو شفافيت تضمينوي، او د زکات د محاسبې لپاره ځانگړې لارښوونې وړاندې کوي. د ادارې او اخلاقو معيارونه بيا د اسلامي بانکونو د رهبرۍ د شريعت بورډونو د مسؤليتونو او د اخلاقي چلند د اصولو په اړه واحد چوکاټ وړاندې کوي. په همدې ډول، د اسلامي مالي مؤسسو د محاسبې او تفتيش سازمان د اسلامي بانکوالۍ د اعتبار او همغږۍ لپاره يو بنسټيز رکن گرځېدلی دی.

د اسلامي مالي خدمتونو بورډ

د اسلامي مالي خدمتونو بورډ په ۲۰۰۲ کال کې په ماليزيا کې جوړ شو، چې د اسلامي مالي خدمتونو د ثبات او د تنظيمي اصولو د پياوړتيا لپاره کار کوي.

د دې بورډ تمرکز پر هغو لارښوونو دی چې د پانگې کفايت، د نغدینګۍ د سرچينو مدیریت، د شرکتونو اداره او له شريعت سره د مطابقت د څارنې سيستمونه معياري کړي. د اسلامي مالي خدمتونو بورډ معيارونه د مالي ثبات د ټينګښت لپاره حیاتي رول لري او د اسلامي بانکونو د نړيوال اعتبار د زياتولو وسيله گرځي. دا دواړه بنسټونه د اسلامي بانکوالۍ د ودې لپاره د واحدو معيارونو د رامنځته کولو هڅه کوي، ترڅو د بېلابېلو هېوادونو تر منځ د باور، شفافيت او نړيوالې همکارۍ فضا ټينګه شي. د افغانستان لپاره د هېواد د قوانينو په رڼا کې د دې معيارونو منل کولای شي د اسلامي بانکوالۍ د ودې او د نړيوالو بازارونو سره د يوځای کېدو لپاره مهم ګام وي. ځکه چې د دوی له لارې اسلامي بانکونه کولای شي د نړيوالو مالي بازارونو سره همغږي شي او د پانگوالو باور زيات کړي. دغه معيارونه نه يوازې د اسلامي بانکونو د اعتبار سرچينه گرځي، بلکې د نړيوالې همکارۍ او د اسلامي مالي بازارونو د پراختيا لپاره هم زمينه برابروي.

ليکنه: سيد خالد خالقيار، د افغانستان بانک د نشراتو ارشد آفيسر

اخځليکونه:

1- Accounting and Auditing Organization for Islamic Financial Institutions (AAOIFI). (n.d.). AAOIFI official website. Retrieved from <https://aaoifi.com/?lang=en>

2- Islamic Financial Services Board (IFSB). (n.d.). IFSB official website. Retrieved from <https://www.ifsb.org/>

platforms are scarce. For traders dealing in dried fruits, saffron, or carpets, this means they often struggle to secure financing, process payments efficiently, or build trust with international buyers. As a result, small businesses remain vulnerable to fraud, delays, and missed opportunities, highlighting the need for targeted training programs and expanded banking infrastructure to ensure that Afghanistan's traditional exporters can compete on equal footing in global markets.

Recommendations

To strengthen Afghanistan's role in global trade, banks and policymakers should prioritize a set of practical measures that directly address existing gaps. Expanding digital payment systems for exporters is essential, as it reduces reliance on cash, accelerates fund transfers, and ensures compliance with international standards, thereby making Afghan products more competitive abroad. At the same time, building stronger partnerships with international banks will widen access to correspondent networks, lower transaction costs, and enhance trust with foreign buyers and suppliers. Equally important is the provision of targeted training programs for traders, especially small-scale exporters of saffron, dried fruits, and carpets, to help them understand and effectively use instruments such as Letters of Credit, guarantees,

and remittance channels. By combining technological innovation, institutional collaboration, and capacity building, Afghanistan can create a banking environment that not only safeguards transactions but also empowers its exporters and importers to expand confidently into new markets, contributing to national income and long-term economic stability.

In conclusion, Afghanistan's banking sector must be envisioned as a bridge that connects the country's traditional products with the wider global marketplace. By embedding transparency, efficiency, and reliability into every transaction, banks transform saffron, dried fruits, and carpets from vulnerable local commodities into internationally trusted exports. This bridging role is not merely technical, it is strategic, as it allows Afghan producers to overcome historical barriers of cash reliance and limited access, while positioning the nation as a credible participant in global commerce. With strengthened digital systems, deeper partnerships with international institutions, and inclusive training for traders, banks can serve as the vital link that carries Afghanistan's heritage and economic potential across borders, ensuring that its products reach new markets and contribute to long-term national resilience.

Author: A.U.H

References:

1. Rahimi, H. (2018). *Formalizing Informal Trade and Credit Institutions: Designing Effective Institutional Economic Reforms in Afghanistan and Beyond*. University of Washington.
2. Marsden, M. (2021). *An Alternative Eurasian Economic Geography: Afghanistan's Role in Long-Distance Trade*. In *Beyond the Silk Roads*. Cambridge University Press.
3. Alizadah, M. H., Hossainy, S. A., & Ghafari, S. (2026). *Production and Export Performance of Afghan Saffron over the Past Decade*. *Journal of Natural Science Review*, 4(1), 114–126.
4. Choudhury, N. (2022). *Afghanistan Banking Sector Assessment*. Academia.edu.
5. Pain, A., & Ali, M. (2004). *Understanding Markets in Afghanistan: A Case Study of Carpets and the Andkhoy Carpet Market*. Afghanistan Research and Evaluation Unit.
6. Lusardi, A., & Mitchell, O. S. (2014). *The economic importance of financial literacy: Theory and evidence*. *Journal of Economic Literature*, 52(1), 5–44. <https://doi.org/10.1257/jel.52.1.5>

ways for transferring funds across borders, ensuring that payments are delivered quickly, transparently, and in compliance with international standards. Together, these mechanisms transform trade from a vulnerable, trust-dependent activity into a structured process, enabling Afghan businesses to expand their reach and strengthen their credibility in global markets.

By introducing instruments such as Letters of Credit, guarantees, and regulated remittance channels, banks significantly reduce the risks that exporters and importers traditionally face in cross-border trade. Exporters benefit from the assurance that payment will be released once they fulfill agreed conditions, protecting them against defaults or fraudulent buyers. Importers, in turn, gain confidence that funds will only be transferred when goods are shipped and verified, shielding them from the risk of paying for products that never arrive. Guarantees further strengthen this safety net by ensuring that if one party fails to meet contractual obligations, the bank steps in to cover the loss, which is especially critical in high-value transactions involving Afghan saffron, dried fruits, or carpets. Remittance channels add another layer of security by enabling fast, transparent, and compliant fund transfers across borders, eliminating the vulnerabilities of cash-based systems. Together, these mechanisms transform trade into a predictable and trustworthy process, allowing Afghan businesses to expand internationally with reduced exposure to financial and operational risks.

Current Challenges in Cross-Border Trade

Despite notable progress in Afghanistan's banking sector, several ongoing challenges continue to

limit its full integration into global trade. One of the most pressing issues is the country's limited correspondent banking relationships, which restrict Afghan banks from directly connecting with international financial institutions. This gap forces traders to rely on indirect or costly channels, undermining efficiency and trust. Sanctions present another obstacle, as they complicate cross-border transactions and discourage foreign banks from engaging with Afghan counterparts, even when trade involves legitimate goods like saffron, dried fruits, or carpets. Together, these factors create an environment where exporters and importers face higher costs, reduced competitiveness, and persistent barriers to expanding Afghanistan's presence in global markets. However, unlike in previous years, currency volatility has eased. The Afghan Afghani (AFN) has shown relative stability and even appreciation against major currencies, supported by tighter monetary controls, reduced dollar smuggling, and increased reliance on AFN in domestic markets. This stability has reduced uncertainty for exporters and importers, protecting profit margins and making long-term contracts more sustainable.

Small traders in Afghanistan continue to face barriers that limit their ability to benefit fully from modern banking services and cross-border trade opportunities. A major challenge is the lack of financial literacy, as many small-scale exporters and importers are unfamiliar with complex instruments such as Letters of Credit or guarantees, leaving them dependent on informal arrangements that expose them to risk. Limited access to banking services compounds this problem, particularly in rural areas where branches, ATMs, and digital

was the dominant practice, which exposed both exporters and importers to risks such as theft, fraud, and loss during transport. Without secure financial instruments, traders often had to depend on personal trust or informal networks to complete deals, a system that lacked transparency and left them vulnerable to disputes or defaults. This reliance on informal arrangements also restricted access to larger markets, as foreign buyers were hesitant to engage with partners who could not provide verifiable guarantees of payment or delivery.

The absence of structured banking support further complicated trade by creating inefficiencies in settlement and documentation. Payments could take weeks or months to reach their destination, and disputes over amounts or timing were common. Traders dealing in high-value goods such as dried fruits or carpets often struggled to secure fair terms because international partners demanded assurances that Afghan merchants could not provide through cash-based systems. As a result, many businesses remained confined to local or regional markets, unable to fully capitalize on Afghanistan's export strengths. This environment underscored the urgent need for formal banking mechanisms that could replace fragile trust-based arrangements with reliable, transparent, and internationally recognized processes.

A More Reliable Banking Sector

Recent years have witnessed notable improvements in Afghanistan's banking infrastructure, laying the groundwork for more reliable and transparent trade facilitation. The expansion of electronic payment systems, including national switches and digital platforms, has reduced de-

pendence on cash and created safer channels for financial transactions. Banks have invested in modernizing their core systems, introducing automated clearing houses, and strengthening connectivity with international partners, which has enhanced the speed and accuracy of cross-border settlements. At the same time, the growth of ATM networks, point-of-sale machines, and mobile banking services has widened access for traders and customers alike, ensuring that financial services are no longer confined to major urban centers. These advancements, coupled with regulatory reforms and improved supervisory mechanisms, have increased public trust in the banking sector and positioned Afghan institutions to play a more active role in supporting exporters and importers. Together, these developments mark a significant step toward integrating Afghanistan's economy into the global financial system.

Banking Tools for Safety and Efficiency

Letters of Credit, guarantees, and remittance channels are essential banking tools that underpin the safety and efficiency of international trade. A Letter of Credit functions as a binding commitment from a bank to pay the exporter once the importer fulfills agreed conditions, such as presenting verified shipping documents, thereby eliminating the risk of non-payment and building confidence between trading partners. Guarantees serve as a protective measure, assuring one party that if the other fails to meet contractual obligations, the bank will cover the financial loss, which is particularly important in high-value transactions involving Afghan exports like saffron, dried fruits, and carpets. Remittance channels complement these instruments by providing secure, regulated path-

The Backbone of Afghanistan's Trade System

Banks serve as the backbone of Afghanistan's trade system by providing the financial instruments that make transactions involving key national products both secure and credible. When exporters of dried fruit, saffron, or carpets enter international markets, they rely on banks to issue Letters of Credit and guarantees that assure foreign buyers of payment reliability. This institutional support transforms traditional Afghan goods into globally competitive commodities, as buyers abroad gain confidence in the transparency of the process. By channeling payments through regulated banking systems, exporters avoid the risks of informal cash dealings and instead operate within frameworks that meet international standards, strengthening Afghanistan's reputation as a trustworthy trading partner.

Equally important, banks streamline the logistics of trade by enabling swift fund transfers and ensuring compliance with international documentation requirements. For saffron producers, banking channels mean that revenues from saffron are collected safely and reinvested into local communities. Dried fruit traders benefit from faster settlement of accounts, allowing them to expand their reach into new markets, while carpet exporters gain access to financing that supports production and shipment. In each case, banks act as facilitators of efficiency and transparency, ensuring that Afghan products not only reach global buyers but also contribute meaningfully to national income and economic stability.

From Local Treasures to Global Commodities

Afghanistan's geography has long positioned it as a

crossroads of commerce, with trade routes stretching from Central Asia to South Asia and the Middle East. Historically, caravans carried goods such as spices, textiles, and precious stones across the Silk Road, linking Afghan merchants to markets in Persia, India, and China. These routes not only facilitated the exchange of commodities but also fostered cultural and economic interactions that shaped Afghanistan's identity as a hub of connectivity. Even in modern times, the country's location at the intersection of regional corridors continues to offer opportunities for trade, provided that infrastructure and financial systems can support the flow of goods efficiently.

Traditional export strengths remain deeply rooted in Afghanistan's agricultural and craft heritage. Dried fruits and nuts, cultivated in fertile valleys, have long been prized for their quality and flavor, while saffron has emerged as a premium product recognized worldwide for its purity and aroma. Handwoven carpets, celebrated for their intricate designs and craftsmanship, represent another enduring export that carries Afghanistan's cultural legacy into international homes. These products, shaped by generations of skill and natural abundance, form the backbone of Afghanistan's trade identity. With modern banking support, they can transition from local treasures into globally competitive commodities, reinforcing the country's role as a vital participant in regional and international commerce.

Challenges Before Modern Banking

Before the expansion of modern banking services, Afghan traders faced significant obstacles that limited their ability to participate effectively in international commerce. Reliance on cash transactions

Imagine a saffron farmer in Herat carefully harvesting the golden threads of Afghanistan's saffron, preparing them for shipment to buyers in Europe. At the same time, a trader in Kabul is packing dried fruits and nuts destined for markets in India, while a carpet weaver in Mazar-e-Sharif rolls up a handwoven rug for a showroom in Istanbul. Each of these producers is eager to reach international customers, but without secure financial channels, their funds would be exposed to risks of fraud, delayed payments, or lost trust. This is where cross-border trade, supported by modern banking systems, becomes more than just an economic transaction, it becomes a lifeline that connects Afghan craftsmanship and agriculture to the wider world.

positioned at the heart of ancient trade routes, cross-border trade is not only a necessity but also a strategic opportunity to transform local strengths into global competitiveness. By reducing reliance on informal cash-based dealings and integrating into the international banking system, exporters gain transparency and credibility, while importers secure timely delivery of goods. Banking instruments such as Letters of Credit, guarantees, and regulated remittance channels reduce risks on both sides, enabling Afghan businesses to expand confidently. In this way, banks act as bridges, carrying saffron, dried fruits, and carpets across borders, strengthening national revenue, creating jobs, stabilizing currency, and positioning Afghanistan as a credible participant in international commerce.

ګرانو هېوادوالو!

که چېرې مالي مؤسسو ته د مراجعې پر مهال له کومې ستونزې سره مخ کېږئ، یا له تاسې سره نامناسب چلند کېږي او یا هم ستاسې حقونه د اصولو پر بنسټ نه درکول کېږي، نو کولای شئ چې خپل شکایت مو د customer.protection@dab.gov.af برېښنالیک، د ۰۲۰۲۵۱۱۷۲۶ تیلیفون شمېرې او یا د ۳۷۵۵ ۹۳۷۹۸۷۰ + وټس اپ شمېرې له لارې د افغانستان بانک د مالي پېرېدونکو له برخې سره ثبت کړئ. موږ به ژر تر ژره ستاسو شکایتونو ته رسېدنه وکړو.

هموطنان عزیز!

در صورتیکه حین مراجعه به یکی از مؤسسات مالی به کدام مشکل مواجه می شوید و یا با شما برخورد نامناسب صورت می گیرد و یا هم حقوق شما به اساس اصول پرداخت نمیگردد، شما می توانید شکایت خویش را از طریق ایمیل آدرس customer.protection@dab.gov.af، شماره تیلیفون ۰۲۰۲۵۱۱۷۲۶ و یا شماره وټس اپ ۳۷۵۵ ۹۳۷۹۸۷۰ + با بخش حقوق مشتریان مالی د افغانستان بانک ثبت نمایید. ما به شکایت شما به اسرع وقت رسیدگی می نمایم.

تمويلات مالی خُرد:

نفس تازه برای توسعه کار و بار شما!

